

Program knihovny na jaro 2013

8. 4. 17.00

Worldtrek / Pavel Brichta

Téma přednášky bude upřesněno.

Vstupné 30 Kč / senioři s platným členářským průkazem zdarma

10. 4. 18.00

Zdraví pro duši / Tomáš Bitrich

Téma přednášky bude upřesněno.

Vstupné 30 Kč / senioři s platným členářským průkazem zdarma

23. 4. 17.30

Léčení těla a duše / Marie Šoltová

Téma přednášky bude upřesněno.

Po skončení přednášky bude

spuštěna léčivá energie.

Přednášející je členkou Mezinárodní Asociace Nezávislých Esoteriků.

Vstupné 100 Kč

27. 4. 9.00–11.30

Workshop / Enkaustika

Výtvarné dopoledne určené pro

dospělé a děti starší 10 let. Lektorka:

MgA. Veronika Márová

Rezervace do 26. 4.

na tel.: 416 732 453, e-mail:

detske@knihovnalitomerice.cz. Vstupné

50 Kč, rodinné vstupné 100 Kč

11. 5. 9.00–11.30

Workshop / Egyptské tajemství

Výtvarné dopoledne určené pro

dospělé a děti starší 8 let. Lektorka:

MgA. Veronika Márová. Rezervace

do 10. 5. na tel.: 416 732 453, e-mail:

detske@knihovnalitomerice.cz. Vstupné

50 Kč, rodinné vstupné 100 Kč

18. 5. 9.00–13.00

Workshop / Staň se rozhlasovým reportérem II.

Rozhlasová dílna pro děti a rodiče.

Cvičení na mikrofon, zábavná

hlasová cvičení aj. Lektorky:

MgA. Gabriela Albrechtová, BcA. Lenka

Jirásková, info: 733 661 954

25. 5. 9.00–11.30

Workshop / Vytvoř si svého lichožrouta

Výtvarné dopoledne určené pro

dospělé a děti starší 8 let. Lektorka:

MgA. Veronika Márová. Rezervace

do 24. 5. na tel.: 416 732 453, e-mail:

detske@knihovnalitomerice.cz. Vstupné

50 Kč, rodinné vstupné 100 Kč

15. 6. 9.00–13.00

Workshop / Staň se rozhlasovým reportérem III.

Rozhlasová dílna pro děti a rodiče.

Cvičení na mikrofon, zábavná

hlasová cvičení aj. Lektorky:

MgA. Gabriela Albrechtová, BcA. Lenka

Jirásková, info: 733 661 954

Výstavy

18. 1. – 11. 4

Kalendář pro pana Ladu

Soutěž pro žáky ZŠ 4.–6. tříd.

Libovolné výtvarné techniky. Během

výstavy proběhlo hlasování dětských

čtenářů a z dvanácti vybraných děl

se vytvoří originální kalendář

12. 4. 18.00

Andere Seite

Vernisáž výstavy *Marka Rubce*.

Autor se věnuje animaci, grafice,

komiksu, výtvarnému umění

a experimentálnímu filmu.

Dětem

Šperkovnice

Každé úterý 15.00–16.30

Připravujeme

Dětský tvořivý bazárek

Již teď můžete tvořit jakékoliv vámi ručně vyrobené předměty (šperky, keramiku, obrázky, textilní výtvořy a další).

Bazárek se uskuteční 31. 5.

Seniorům

Od 65 let registrace zdarma

Dopolední klub aktivního stáří

Kromě společného povídání se

můžete těšit na trénování paměti,

různé aktivizační činnosti, čínská

zdravotní cvičení a automasáže,

jógu prstů, psychomotorické hry...

Každý pátek 9.00–11.00

Když tvoří senioři – Klub LiPen

Klub tvůrčího psaní. Pro všechny,

kteří mají hlavu plnou nápadů,

a chtějí se o ně podělit s ostatními.

Každé úterý 15.00–16.30

Angličtina pro seniory

Malé skupinky, konverzační témata

na dovolenou. Příjemné posezení

u anglického čaje. Každé úterý. Více

informací u lektorky *Heleny Učíkové*

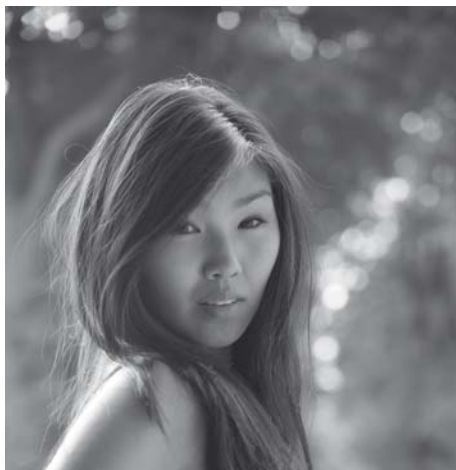
Lendacké,

tel. 723 501 005

Karel

Karel Hynek Mácha #1/2013_informačně-literární bulletin Knihovny K. H. M. v Litoměřicích

Karel Hynek Mácha #1/2013
Informačně-literární bulletin
Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích

Třikrát ročně vydává příspěvková organizace
Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích,
Mírové náměstí 26, 412 01 Litoměřice

ISSN 1803-7313
Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 18798

Editor Jaroslav Balvín
Design Martin Raudenský
Tisk R&K Servis, Děčín

E-mail karel.khm@seznam.cz
Tel. 416 732 453
www.knihovnalitomerice.cz

Obsah

Úvodník	01
Profil – Narantuya Dashbayar	02
Novinky z fondu knihovny	08
Knihovna – Staří/mladí	13
Rozhovor s Matějem Rambouskem	14
Dětem – Loutkové divadlo	17
Dětem – Rok s českými ilustrátory	19
Knihovna Vazební věznice	20
Nad diptychem Pavla Růžka	24
Komiks – Malvína Toupalová	26

Literární příloha

Rozhovor s Renatou Štulcovou	32
Luděk Laštovka	35
Václav Steinbach	40
Daniel Janů	46

Doporučujeme	53
Program knihovny	54

Narantuya Dashbayar. Foto © Pavel Danel

Vážení čtenáři,

Karel
František
Tománek

na začátku letošního roku jsme se dozvěděli, že zřizovatel nedostal ze státního rozpočtu žádné prostředky na výkon tzv. zřizovatelských funkcí. Nikdo tuto skutečnost neavizoval předem, nikdo o ní obce, kterých se toto rozhodnutí týkalo, nevyrozuměl. Litoměřice řešily téměř ze dne na den, jak financovat knihovnu z vlastního rozpočtu. V důsledku toho muselo pochopitelně dojít k úsporným opatřením. Jedním z nich je zrušení pokratické pobočky. Na druhou stranu se nám ale podařilo zachovat chod hlavní budovy na Mírovém náměstí v nezměněném režimu. Čtenáři mohou počítat se všemi službami, na jaké byli dosud zvyklí.

Ředitel knihovny. Foto © archiv

Během posledních dvou let se u nás vyprofilovala další velké skupina návštěvníků knihovny. Kromě rodičů s dětmi jsou to senioři, kteří patří mezi nejaktivnější. Díky těmto okolnostem jsme si opět uvědomili, jak moc v knihovně chybí výtah. Zpracovali jsme projekt Revitalizace knihovny, jehož nejdůležitější částí je právě stavba výtahu. Máme k dispozici platné stavební povolení. To, co není vyřešené, jsou finance. Za daných okolností by nebylo férové vyžadovat stoprocentní krytí tohoto projektu od zřizovatele. Ale možná byste nám vy, naši čtenáři, mohli poradit, kde získat dodatečné zdroje, případně dárce.

Za jakoukoli informaci vám budu vděčný. Přeji vám krásné jaro nejen v knihovně.

Napište řediteli k.f.t@seznam.cz

„Rasismus a xenofobie souvisejí s jazykovou bariérou“

6. února uspořádali studenti litoměřického gymnázia ve spolupráci s organizací Agora CE Praha v rámci projektu Mládež v akci veřejnou debatu pro širokou veřejnost pod názvem *Čingischánovy děti v Litoměřicích aneb Co víme o mongolské komunitě a ona o nás*. Do multifunkčního prostoru Okamžiku provozovaného Diakonií ČCE přilákala asi pět desítek návštěvníků. Mezi hosty, kterým bylo možné klást otázky, byli místostarosta a zastupitel města KAREL KREJZA, personální ředitel firmy Johnson Controls LADISLAV BĚHAL, pracovník Diecézní charity a Centra pro integraci cizinců ROMAN STRIŽENEC a několik zástupců místní mongolské komunity. Jednou z nich byla i studentka a modelka NARANTUYA DASHBAYAR.

Na debatě zaznělo z úst personálního vedoucího firmy Johnson Roudnice nad Labem, že Mongolové nemají zájem o kariéru. Jsou skutečně neangažovaní? Já bych neřekla. Oni si moc dobře uvědomují, že by se mohli dostat do sporu s vlastními lidmi, kdyby stáli nad nimi

nebo mezi Mongoly a Čechy. Jsou docela přemýšliví.

Znáš lidi, co v Johnsonu pracují?

Dva roky jsem tam o prázdninách překládala ve výrobě a v roce 2009 jsem dělala průzkum pro mezinárodní neziskovou organizaci IOM. Tehdy v Čechách panovala menší ekonomická krize a vláda ji chtěla

Narantuya Dashbayar. Foto © Pavel Danel

vyřešit kromě jiného poskytnutím finančního příspěvku na vycestování cizincům pracujícím v Čechách. Obcházela jsem Mongoly včetně těch pracujících v Johnsonu a ptala se jich, zda je to pro ně zajímavá nabídka. S tím souvisely i otázky, jaký život vedou, co jim chybí atd.

Co říkali?

Co se týče peněz a potravin, zdravotní péče nebo ovzduší, je to tady lepší. Ale

spoustu Mongolů tu nechce zůstat celý život. Jenom ti, kteří mají děti, říkají, že zde zůstávají kvůli jejich vzdělání. Aspoň do té doby, než se postaví na vlastní nohy. Dokdy jsi žila v Mongolsku ty?

Ani jsem tam nestačila začít chodit do školy. V Mongolsku byla základka až od osmi let. Chodila jsem jenom do školky a do první třídy jsem začala chodit až v Rusku, kam jsme se záhy přestěhovali.

Co tam dělali tví rodiče?

Prodávali. Fungovali nějak tak jako Vietnamci v Čechách, přestože otec původně pracoval v armádě a matka studovala na farmaceutickou laborantku.

Jak se vám v Rusku dařilo?

Docela dobře. Byli tam už naši známí, takže jsme měli zázemí. Tenkrát máma s tátou ušetřili spoustu peněz. Mohli jsme si koupit auto – zpátky jsme jeli dokonce ve třech –, a užívat si všech vymožeností, které v Rusku existovaly...

Co rodiče prodávali?

Hlavně lustry z takových malinkých plastových součástek, imitací křišťálu. Pak

ještě něco jako beranice, ale ne z berana, spíš z menšího zvířete, možná z tchoře.

Kde jste bydleli?

V Čeljabinsku.

To je poblíž Mongolska?

To se v Rusku říct nedá. I Mongolsko je téměř dvacetkrát větší než Čechy. Tam se vždycky jedná o vzdálenosti na tisíce kilometrů. Abychom se z Ruska vrátili do Mongolska, museli jsme jet týden autem.

Bylo tehdy běžné, aby se mongolská rodina sebrala a přestěhovala do Ruska?

Jezdilo se tam za penězi. V Mongolsku nebylo možné vydělat tolik, kolik si člověk

představoval. My žili ve městě Hotol, kde jsme měli vlastní byt. Když se rodiče brali, dostali ho darem. To byl takový panelákový byt, jaké jsou i v Pokraticích. Město bylo napůl vojenské, byla tam kasárna a mamka dělala ve vojenské lékárně.

Jaká je v Mongolsku životní úroveň?

Co se týče zdravotní péče a sociálního systému, je na tom dost špatně. Centrum Ulánbátaru je ale celkem pěkné. V kultuře myslím Mongolsko nezaostává za zbytkem světa.

Pije se tam hodně?

To ano, Mongolové mají rádi vodku. Dokonce se tam prodává Čingischánova vodka. Ale v Mongolsku se skoro všechno jmenuje „Čingischánovo“. Čingischán stojí i v centru Ulánbátaru, podobně jako v Praze svatý Václav na Václaváku. I když ještě celkem nedávno tam stála socha Sukhbaatara, ministra války Mongolské lidové republiky. Mongolsko bylo taky socialistické, šlo o jednu z kolonií Sovětského svazu, a komunismus tam padl podobně jako v Čechách okolo roku 1990.

Mluví-li člověk stejně jako ostatní, nikdo ho nebere jako méněcenného

Proč jste z Ruska odjeli zpět do Mongolska?

Asi už nebyla taková poptávka po tom, co rodiče prodávali.

A proč jste se zakrátko přestěhovali do Čech?

Rodiče nemohli v Mongolsku sehnat dobré zaměstnání. Z Ruska byli zvyklí na vyšší životní úroveň. Máma měla známé Mongoly v Čechách a ti jí řekli, že si vydělávají a že se mají dobře. Tak jsme na jejich pozvání přijeli do Čech, ze začátku na tříměsíční vízum. Asi měsíc jsme bydleli

u známých v pronajatém baráčku v Černé Hoře. Pak jeden z nich sehnal zaměstnání někde na vesnici, kde se z dřevotřísky vyráběly stojany na cédéčka. Mongolové tam pracovali načerno. Poblíž stála stará farma, kde nikdo nebydlel, místy byla rozbořená, a tam jsme žili. Byla tam hrozná zima. Přes den chodili všichni do zaměstnání a já jsem tam zůstávala sama. Jednoho dne na farmu vtrhla cizinecká policie. Bylo to jako ve filmu. Oblíčili mě a jeden policista po mně hodil polštář. Začala jsem brečet, policistům došlo, že jsem sama, oblékli mě, aby mi nebyla zima, a šli vyčistit fabriku. Všechny Mongoly kromě mých rodičů deportovali. Policista, který po mně hodil polštář, měl asi špatné svědomí, a tak mě a moje rodiče odvezl do uprchlického tábora ve Vyšních Lhotách v Moravskoslezských Beskydech. Poradil nám, abychom řekli, že jsme přijeli kvůli tomu, že po tátovi šli v Mongolsku nějakí mafiáni a že jsme se tam necítili v bezpečí. Mimo chodem všechno jsem říkala já, rusky, rodiče se nedokázali domluvit. Asi po měsíci jsme se stěhovali do uprchlického tábora v Červeném Újezdu na Teplicku, kde přebývali i Íránci, Afghánci nebo Keňané. Tam už se smělo ven na propustky. Začala jsem jezdit do školy do Bíliny. Do třídy se mnou chodila Jugoslávka Jasmína, ta byla moje nejlepší kamarádka, a pak Rusové. Ani nevím, jak dlouho jsme tam byli. Komplikace nastaly kvůli tomu, že se každý člen naší rodiny jmenuje jinak. Tak nikdo nevěděl, že patříme k sobě.

Jak to, že se jmenujete jinak?

Žena v Mongolsku nepřijímá mužovo příjmení. U mě se pozná jenom to, že jsem dcera muže s křestním jménem Dashbayar

Narantuya Dashbayar. Foto © Pavel Danel

a jmenuji se Narantuya. Mně jako jediné z rodiny na žádost o prodloužení pobytu v uprchlickém táboře přišel tzv. „negativ“: měla jsem opustit tábor a vrátit se do Mongolska. Netušili, že jsem tak malá. Matka ale požádala o prodloužení mého pobytu a žádosti bylo vyhověno. Rodiče potom nějakou dobu pracovali ve Zruči nad Sázavou, kde jsem začala chodit do třetí třídy. Bylo tam spoustu Mongolů a můj otec tu potkal svoji nynější manželku. Pak nás opustil a v roce 2000 jsme se s mamkou přesunuly do Litoměřic, kde je pod diecézní charitou zřízen azylový dům. Tam většinou pobývají lidi, kteří čekají na rozhodnutí o povolení k pobytu, nebo vyhoštění.

Vidáš se s otcem?

Ani ne. Nemám příliš potřebu. Má se svou nynější ženou už tři děti, dvě holčičky a jednoho kluka.

Jak se vám ze začátku žilo v Litoměřicích? Šla jsem na Máchovku, kam mě přijali na základě výpočtu jednoduchých matematických úkolů. Ani nevím, jak kontrolovali češtinu. Myslím, že jsem měla napsat nějakou větu nebo něco říct. Zařadili mě do třetí třídy, i když správně jsem měla chodit do pětky. Dnes už vím, že bych ty dvě třídy, co mi chyběly, mohla přeskočit. Nikdy mi nic nepřišlo nějak zvlášť těžké, nikdy jsem se s ničím neprala.

Neměla jsi ve škole žádné problémy se svým původem?

Vůbec. Rasismus nebo xenofobie podle mě hodně souvisí s jazykovou bariérou – pokud člověk mluví stejně jako ostatní, nikdo ho nebere jako méněcenného.

Jak se zařídila tvá matka po odchodu otce? Je to silná žena. Starala se o mě, nic jsem nepostrádala. Jako dítě jsem rozchod

rodičů brala celkem přirozeně. Nebo jsem ho vytěsnila? Mamce ale přišlo rozhodnutí o vystěhování do Mongolska, nepřidělili nám další povolení k pobytu. Naštěstí se do ní zamiloval Čech, který si ji vzal. Ze začátku jsem byla strašně naštvaná, proč si mamka musí brát zrovna pána, ke kterému jsem občas chodila, aby mi pomohl s úkoly z češtiny. Ale teď už si to nedovedu jinak představit. A pak to šlo asi jako u každého Čecha: mamka si našla zaměstnání v Ústí nad Labem a později začala pracovat v nově otevřeném podniku TRCZ v Lovosicích. Já jsem vychodila Máchovku a Masaryčku a pak si vybrala stavební průmyslovku v Ústí nad Labem.

Jak se ti v Ústí líbilo?

Vůbec. Ale je pravda, že mi trochu připomíná Mongolsko, tam taky jezdily trolejbusy.

Nejsou náhodou české?

Možná ano, v historii bylo spoustu česko-mongolských vazeb.

Když se dívám na hvězdy, hledám Velký vůz

Pro jakou vysokou školu ses rozhodla?

Chtěla jsem jít na mongolistiku, ale ta se otvírá jednou za dva roky, a mně to zrovna na ten správný nevyšlo. Tak jsem poslala přihlášky na stavební inženýrství na ČVUT a Nizozemské reálie na Karlovce. Měla jsem totiž v té době přítele, který bydlel v Belgii, a tak jsem koketovala s myšlenkou, že bych se naučila holandsky a přestěhovala se za ním. Raději jsem si ale vybrala ČVUT, kam mě vzali bez přijímaček. Škola mi moc nešla, prala jsem se s matikou a konstruktivní geometrií. Tak jsem odjela na půl roku pracovat do Belgie jako au-pair, v červnu

se vrátila do Prahy a udělala přijímačky na mongolistiku.

Jak jsi přišla k modelingu?

Podobně jako většina holčiček jsem vždycky chtěla být modelka, kupovala si módní časopisy a podobně. Už na střední škole jsem se nechala zapsat v agenturách jako Czechoslovak Models nebo Jaro Management, ale stále pro mě bylo prioritou dodělat si školu. Od té doby, co chodím na vysokou a bydlím v Praze, se modelingu věnuji daleko víc.

Co konkrétně děláš?

Přehlídky, focení, soutěže... Nechci se ale upsat konkrétní agentuře. Tak mám jistotu, že budu vždycky dělat, co chci.

Pomáhá ti, že jsi Mongolka?

U castingů na reklamy ani ne, protože v Praze je Asiátek dost. Ale na soutěži se objeví málokdy, takže většinou mívám úspěch a dostanu se až do finále.

Co děláš pro to, aby ses udržela ve formě?

Čtyři roky jsem se věnovala sportovnímu šermu. Jezdila jsem na závody, na mistrovství republiky v kadetkách jsem se umístila na třetí pozici. Jinak jsem nikdy nic pořádně nedělala, což mě mrzí. Občas si zaplavu a jednu dobu jsem chodila běhat.

Máš nějaké hobby?

Ráda cestuju, hodně čtu. Pořádila jsem si čtečku, mojí nejoblíbenější knížkou je Malý princ. To je úplně první titul, který jsem přečetla česky.

Vracíte se do Mongolska?

Já jsem tam byla znova jen jednou, v roce 2004. Je to finančně dost náročné. Když už, chci, aby tam jezdila mamka, protože její rodiče jsou už docela staří.

Máš ráda Litoměřice a České středohoří?

Jsem ráda, že jsme se nakonec dostali sem. Protože Litoměřice jsou pár kilometrů

od Ústí i Prahy. V porovnání s mongolskými vzdálenostmi jsem tedy doslova za chvíli doma z větších měst, která nabízejí kvalitnější vzdělání. Litoměřice pro mě představují idylické maloměsto jako vystřižené z českých filmů, město, kde jsem vyrůstala a znám tu každé zákoutí.

Jaké máš tady nejoblíbenější místo?

Dómské náměstí, Radobýl a Mírové náměstí. Na Dómském náměstí jsem jako malá hrávala fotbal. Ve třídě jsme měli aktivního kamaráda Ondřeje, který nás rozděloval do fotbalových družstev, pořádal mezi nimi souboje a pak o nich psal zpravodaje. A vůbec, Dómské náměstí je krásné! Každý rok se snažím vyjít na Radobýl, a co si nahoře řeknu, chci taky splnit. A náměstí? O velké přestávce na jaře nebo na podzim jsme chodili na parkány. Mírák pro mě představuje shluk všech věcí, které potřebuju.

Zůstalo v tobě něco mongolského?

Určitě. V Mongolsku lidi žijí v souladu s přírodou. Mají přírodní božstva, ke kterým se modlí. Něco z toho je i ve mně. Když jsem vyrůstala, říkala mi mamka, abych se modlila k Velkému vozu.

A modlíš se k němu, třeba když jdeš na molo?

Vůbec ne, ale když jsou vidět hvězdy, vždycky hledám, kde asi je, a vždycky si říkám, ať se mi daří a ať na mě dohlíží. Ale to je tak všechno.

Narantuya Dashbayar (1990, Baruun Buren) je Mongolka žijící v Litoměřicích a Praze, kde studuje mongolistiku na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Věnuje se modelingu, loni obdržela cenu iMiss Press v soutěži iMiss. Od 1. 3. 2013 můžete Naru svým hlasem podpořit na stránkách Miss Academia, www.missacademia.cz.

Bookowski už přes samé čipoviny číst nestíhá. Čtete místo něj!

Beletrie

Miloš Urban
Praga piccola
Argo 2012

Historie jedné rodiny, jednoho města a jedné továrny z doby konce Rakouska-Uherska a ve slavném dvacetiletí Československé republiky tak, jak ji ve svých zápiscích zachytil libeňský rodák ing. Bertold Neuman a do románové podoby převedl Miloš Urban.

Miloš Urban se narodil roku 1967 v Sokolově, část dětství prožil na československé ambasádě v Londýně, v osmdesátých letech vystudoval gymnázium v Karlových Varech a r. 1992 absolvoval magisterské studium moderní filologie na Univerzitě Karlově. Od té doby pracoval jako nakladatelský redaktor, nejprve v Mladé frontě, od roku 2001 v Argu. Urban napsal řadu knih, s nimiž slaví úspěchy i v zahraničí, zejména v anglických a ve španělských překladech. Představuje se na stránce www.milos-urban.cz.

David Nicholls
Otázka za deset
Přeložil David Petrů
Argo 2012

Píše se polovina osmdesátých let a vysokoškolský student Brian Jackson se přihlásí do televizní vědomostní soutěže – je to koneckonců mladý muž s přehledem.

Tam se však zakouká do své spolusoutěžící, úchvatné Alice Harbinsonové, která však jeho milostné spády neopětuje. Brian si tedy umíní soutěž stůj co stůj vyhrát, protože, jak každý ví, muži vybavenému encyklopedickými znalostmi žádná žena neodolá. Vtipné retro od autora bestselleru *Jeden den* zfilmovaného v roce 2011, kdy byl také přeložen do češtiny. Rovněž na základě *Otázky za deset* byl v roce 2006 natočen film.

David Nicholls (1966) se nejdřív snažil prosadit jako herec, pak začal psát rozhlasové a televizní hry. Dosud je autorem tří románů, pouze *One Day* byl po celosvětovém úspěchu přeložen do češtiny. Představuje se na stránce www.davidnichollswriter.com.

Naučné oddělení

Nassim Taleb
Černá labuť
Přeložil Jan Hořínek
Paseka 2011

Bestseller amerického akademika a investičního poradce libanonského původu analyzuje fenomén „černých labutí“, tj. nepředvídaných jevů a událostí s významným dopadem na život jedince nebo celé společnosti, jakým byl např. teroristický útok z 11. září 2001, fenomenální úspěch společnosti Google či nedávná globální finanční a ekonomická krize. Autor – jeden z mála odborníků, kteří nástup krize

předvídali – věří, že příčinou naší nepřipravenosti na podobné zlomové události je především setrvačnost našeho myšlení v podobě přílišné důvěry ve statistiky a prognostiky, přehnaného kategorizování, hledání „logiky“ vývoje či soustředování se na specifika tam, kde bychom měli přemýšlet spíše v obecných kontextech. Jeho kniha, vyzývající k tomu, abychom přehodnotili náš ustálený pohled na svět a přiznali si, jak málo o něm víme, patří dnes k nejdiskutovanějším pracím ve svém žánru, deníkem Times byla označena za jedno z nejvlivnějších děl posledních šedesáti let a díky autorovu širokému rozhledu, smyslu pro humor a zdravé provokativnosti je i velkým čtenářským zážitkem.

Nassim Nicholas Taleb (1960 Amijún, Libanon) je libanonsko-americký esejista, odborník v oboru pravděpodobnosti a finanční matematiky. Představuje se na stránce www.fooledbyrandomness.com.

Stanislav Grof, Christina Grofová
Holotropní dýchání.
Nová cesta k sebeobjevování a léčení
Holos 2011

Stanislav a Christina Grofovi v této již dlouho očekávané knize podrobně popisují svoji metodu holotropního dýchání, která představuje zásadní průlom v oblasti psychoterapie a sebezkoumání. Výraz holotropní doslovně znamená „směřující k celistvosti“ (z řeckého holos – celek a trepein – pohybovat se směrem k něčemu). Holotropní dýchání ve své praxi využívá pozoruhodně léčivého a transformačního potenciálu změněných stavů vědomí,

jež vyvolávají širokou škálu prožitků, která skýtá jedinečné terapeutické možnosti v podobě znovuprožití vzpomínek z dětství, novorozeneckého období, jednotlivých fází porodu a prenatálního života a také různé prvky z historických a archetypálních oblastí kolektivního nevědomí. Kombinací zdánlivě jednoduchých prostředků realizovaných v bezpečném a podpůrném prostředí, konkrétně zrychleného dechu, evokativní hudby a cílené práce s tělem, v sobě holotropní dýchání integruje vhledy získané z hlubinné psychologie, moderního výzkumu vědomí, transpersonální psychologie, antropologie, východních duchovních nauk a mystických tradic celého světa.

Dlouholetá práce manželů Grofových v oblasti výzkumu a praktického využití holotropních stavů vědomí přináší revoluční změny do teorie i praxe moderní psychiatrie, psychologie a psychoterapie. Právě v tomto nedocenitelném díle, které je zpracováno naprosto jasným a srozumitelným způsobem, shrnují manželé Grofovi své fascinující objevy a vhledy.

Dětské oddělení

Radim Kopáč (ed.)
Čertovo kopyto
Meander 2012

Tricet undergroundových pohádek od dnes již legendárních autorů, jako byli Egon Bondy, Ivan Martin Jirous aj. Najdete tu také pohádky od Jaroslava Hutky, Vlasty Třešnáka, Milana Balabána, Jiřího Gruntoráda, Františka Stárka a řady

dalších autorů – co jméno, to pojem v českém undergroundu.

V pohádce Egona Bondyho *O kohoutkovi a slepičce aneb Epitaf pro Magora* si počtete toto: „U jedné obory žili kohoutek a slepička. Kohoutek pořád poskakoval a vyskakoval, a proto si říkal Magor. Jednou šli kohoutek a slepička do obory na pivo. Pili mnoho piva, a nakonec Magor viděl ještě jedno pivo, nedal ho slepičce a vypil ho sám jako Radecký. Vypil ho, a zaklepal nožičkami. Slepička se podívala a povídala: „Magore, Magore, nožičky nahoře, Magore, Magore.“

Jan Nejedlý
Nová pražská strašidla
Argo 2012

Autor v této knize shromáždil sto nových pražských strašidel ze současnosti i z časů reálného socialismu. V proluce mezi městskou legendou a fantazií tu ožívá Stalinská socha na Letné, nuselský Most sebevrahů, provozovny McDonald's, vražedkyně s nákladákem Olga Hepnarová, spartakiádní vrah, zpěvák Jiří Schelinger či kotátka z televizních přestávek. Každé strašidlo s sebou přináší napínavý příběh na pomezí hororu a grotesky.

Ukázka na stránkách spisovatele a nakladatele Martina Reinera (www.martinreiner.cz/190-nejedly-rychloukurz/); další ukázky – včetně textů v knize nepublikovaných – najdete v *Dobré adrese* (11/2012, www.dobraadresa.cz/2012/DA11_12.pdf).

Jan Nejedlý (1971, Praha) je literární kritik, publicista a editor. Působil jako redaktor v časopisech *Nové knihy* a *Tvar*. Edičně uspořádal básnické texty Karla Šebka (*Dívej se do tmy, je tak barevná*) a Míši

Salveta (*Otazníky kolem pumpičky*); je spoluteditorem antologie české erotické literatury 1990–2005 *Jezdec na delfíně* (s R. Kořánkem, Concordia, 2005). V edici *Tvary* dále publikoval soubor beletristických textů *Nekrofilní deníček*, svazek poezie *Vleslím lese* a humoristický seriál *Hvězdné války* (knižně Plot, 2005). Písnovými texty je též zastoupen v antologii *Jít pevně za svým imbecilem* (Clinamen, 2003). Žije v Praze.

Hudební oddělení

Lenka Dusilová
Baromantika
100PROmotion 2011

Nová kolekce skladeb čtvrtého studiového alba „Dusilky“. Album vás nechá nahlédnout do Lenčina současného hudebního světa, ve kterém se se svými blízkými spolupracovníky (Beata Hlavenková, Viliam Béreš a Patrick Karpentski) pokouší zdůraznit emocionalitu písní, ať už v mnoha zvukových vrstvách či jen v jemných akustických odstínech. Jsou to příběhy či momenty, kterými se Lenka vrací do minulosti, kde se snaží najít ukrytá místa. Tam se stává pozorovatelkou, která se nechává unášet divokou řekou. *Baromantika* se hudebně pohybuje ve vřelých i chladných akusticko-elektronických krajínách okořeněných živou harfou Hedviky Jouzové, krátkými fragmenty Orchestru Berg či rytmické trojky Miloš Dvořák–Marta Minárik–Rastó Uhrík. Dalšími vzácnými hosty alba *Baromantika* jsou Justin Lavash, Ema Brabcová-Ditrichová nebo Dorota Bárová.

Lana Del Rey
Born To Die
Polydor 2012

V pořadí druhé, komerčně masově úspěšné studiové album mladé americké zpěvačky a skladatelky, vlastním jménem Elizabeth Grant (1986), kombinuje melancholický pop, jemuž dominuje výrazný ženský vokál, s alternativními žánry jako indie nebo hip hop. Zpěvačiny klipy se zase nesou v estetice šedesátých let a Del Rey, mimochodem dcera amerického milionáře, bývá charakterizována jako jakási „gangsta Nancy Sinatrová“. U nás si svůj boom odbyla loni v létě, kdy v celostátně vysílajících rádiích nebylo možné přeslechnout její chytlavý singl *Summer-time Sadness*. Ve videu ke skladbě *National Anthem* zobrazujícím zavraždění Johna F. Kennedyho vystupuje Del Rey provokativně jako Marilyn Monroe.

Komiksy

Jana Fantová, Jan Palouček (eds.)
Ještě jsme ve válce
Post Bellum 2011

Příběhy pojednávají o konfliktu konkrétních lidí s totalitní mocí a jsou pestré jako život sám – přinášejí vítězství i prohry, velké heroické činy i lidské slabosti a vyrovnání se s nimi. Jedním z komiksových hrdinů je například Jiřina Tvrđíková, v jejímž příběhu se dozvíte, jaké to je „česat bílého medvěda“, a že v sovětských gulazích bylo vězněno i mnoho československých občanů. Rudolf Bělohoubek zase vypráví, jak mu zavraždili oba rodiče, jen pár kilometrů od Berouna, během poválečného

divokého odsunu Němců. Nechybějí ani příběhy z období normalizace a mezi komiksovými hrdiny vystupuje i spolupracovník Státní bezpečnosti. Antologie obdržela prestižní cenu Muriel za nejlepší český komiks roku 2012.

Sylvain Savoia, Marzena Sowa
Marzi 1984–1987
Přeložila Hana Zahradníčková
Plus 2012

Marzi, polská Marjánka, působí v komiksovém světě už několik roků jako vyslanec. Zastupuje polské děti a nejspíš i všechny děti z někdejšího východního bloku. Marzi vznikla z vyprávění o dětství tenkrát na Východě. Marzena Sowa (1979) vysvětlovala svému novému příteli, kterého potkala na stáži v Bordeaux, jak se žilo u nich doma, když byla malá. Tím přítelem byl komiksový kreslíř Sylvain Savoia (1969). Spolu začali vyprávěné skládat do obrázků a malých příběhů. Společně vytvořili malou Marzi, jedináčka ze sídliště za hutěmi v polském městě Stalowa Wola, a nechali ji tam prožít druhou polovinu osmdesátých let.

Audioknihy

Jan Procházka, Lenka Procházková
Ucho
Radioservis 2012

Příběh o ochromujícím strachu a lámání charakterů. Rozhlasová verze divadelní hry Lenky Procházkové podle scénáře jejího otce Jana Procházky ke slavnému trezorovému filmu *Ucho*. Příběh

interpretují Igor Bareš (Ludvík), Ivana Plíhalová (Anna), Petr Jarčevský a Jaroslav Krejčí. Rozhlasová úprava a režie Michal Bureš.

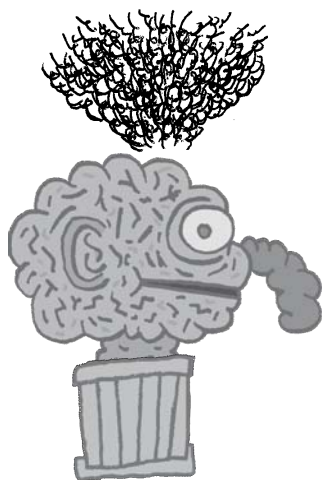
Jan Procházka (1929 Ivančice–1971 Praha) byl politik, český spisovatel a scenárista, otec spisovatelek Ivy Procházkové a Lenky Procházkové. Pocházel z rolnické rodiny. Vystudoval Střední zemědělskou školu v Olomouci a pak nastoupil do módního mládežnického statku v blízkém Ondrášově. Pak změnil působiště i zaměstnání. Pracoval na zemědělském referátu krajského, brzy poté Ústředního výboru Čs. svazu mládeže. V roce 1956 napsal svou první knihu. V roce 1959 se stal dramaturgem a scenáristou Filmového studia Barrandov. V šedesátých letech byl členem ideologické komise ÚV KSČ, patřil k tzv. „reformnímu“ křídlu KSČ. V letech 1968–69 zastával funkci místopředsedy Svazu československých spisovatelů. Po roce 1969 byl během normalizace z politických důvodů zakázán a filmy, které byly podle jeho scénářů natočeny, neobsahovaly v titulcích jeho jméno (např. *Už zase skáču přes kaluže*, *Páni kluci*). Mezi jeho další scénáře patří *Kočár do Vídně*, který napsal spolu s Karlem Kachyňou, ten ho také v roce 1966 natočil.

Jaromír Typlt
Michal přes noc
Tympanum 2012

Může se natáčení filmu o alchymii stát cestou k zasloužení? Michal a Měšek, dvě hlavní postavy příběhu, se navzájem zkoušejí v rolích herce a režiséra, které by zároveň mohly být rolemi učeníka a mistra. Do poslední chvíle se ovšem nedá

rozhodnout, jestli mezi nimi něco platí doopravdy, nebo je všechno jen nastraženou pastí, do níž se chytá ten důvěřivější. Literární předloha k audioknize vznikala v letech 1995–2007.

Básník, prozaik a esejista Jaromír Typlt (1973, Jilemnice) absolvoval češtinu a filosofii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy, poté pracoval jako dramaturg Malé výstavní síně v Liberci a kurátor liberecké Galerie U Rytíře. Debutoval titulem *Koncerto grosso* (1990), následovalo šest knížek poezie a prózy (naposledy *Stisk*, 2007) plus „vratifest“ *Rozžhavená kra* (1996). Aktuálně se věnuje pódiové performanci (s M. Ratajem a P. Novotným). Představuje se na stránkách www.typlt.cz.

Komiksy i audioknihy najdete na hudebním oddělení.

Staří/mladí

Celý letošní rok bude knihovnu provázet motto „Staří/mladí aneb Stárneme od mládí“.

Zorka
Čuchalová

Rádi bychom povzbudili starší obyvatele Litoměřic k aktivnějšímu způsobu života ve městě, nabídli jim možnost realizace jejich snů a přání, na která v aktivním věku nebyl čas. V roce 2011 vznikly při knihovně dva seniorské kluby.

Kurz tvůrčího psaní pro dříve narozené LiPen vydal již čtyři sborníky. Setkávání jsou zaměřena na různé literární žánry, podporují rozvoj myšlení a fantazie, nechávají prostor k sebevyjádření a ke kreativě. Členové klubu pořádají pro veřejnost autorské večery.

Druhým seniorským klubem je *Dopolední klub aktivního stáří*. Každé páteční dopoledne zde účastníci trénují paměť, cvičí, povídají si o zdravé výživě, jsou pro ně připraveny tvořivé dílny. Společně také navštěvují výstavy, výlety. Navazují zde nová přátelství, a díky klubu se potkávají i mimo prostor knihovny.

Tuto nabídku jsme rozšířili o výuku angličtiny. V současné době jsou senioři

rozděleni do dvou skupin (začátečníci a mírně pokročilí), lekce navštěvují pravidelně každé úterý. Od března budou tyto kurzy pro velký zájem ještě rozšířeny (středa).

Knihovna K. H. Máchy je dále zapojena do projektu SENSEN – Senzační senioři. Projekt Nadace Charty 77/Konta bariéry je určen aktivním seniorům z celé republiky. V naší knihovně, ve spolupráci s kroužkem *Staří se rozhlasovým reportérem*, děti zpovídají své prarodiče. Získaný materiál bude zaznamenaný na zvukovém nosiči. V září v knihovně zahájíme velkou výstavu *Stárneme od mládí*, která návštěvníky knihovny provede všemi již zmíněnými aktivitami.

Projekt, který jsme připravili v rámci *Roku s českými ilustrátory*, se jmenuje *Kalendář pro pana Ladu*. V knihovně je výstavka dětských prací, právě z těch nejlepších kalendář sestavíme. Hlasujte na dětském oddělení do 11. 4.

„Šestej den byl zlomovej,“

říká student MATĚJ RAMBOUSEK, který se vydal po stopách Máchy do Benátek – ovšem na kole.

Proč ses rozhodl pro tak náročnou cestu? Měl jsem vždycky plnou hubu keců o tom, co udělám a dokážu – a proběhlo pár akcí, kdy jsem něco nedokončil, nebo se v půlce v uvozovkách posral. Teď mám před maturitou, potřebuju už v životě něco dotáhnout, a tohle měla být generálka.

Takže spíš vlastní drezúra, než výlet za poznáním?

Mě kolo baví, ale nemám rád okruhy. Dva roky předtím jsem s jedním kamarádem uskutečnil podobný projektík: šli jsme pěšky přes Českou republiku. A já šestej den skončil (*projekt se jmenoval Country Cross Fous, pozn. red.*). Onemocněl jsem, nohy jsem měl úplně na maděru. Řekli jsme si, že bychom mohli jít pěšky i do Benátek. Ale z časových důvodů to nejde, je to na strašně dlouho, a mě už taky chození nebaví tak jako dřív. Na kole stihneš mnohem víc v kratším časovém úseku.

A proč vlastně Benátky?

Inspirovali mě Kateřina a Aleš Minkovi z Pohořan, kteří jeli s dětmi na kole také po cyklostezce Via Claudia Augusta. A samozřejmě je to spjaté s Máchou: jsem z Litoměřic. Mácha šel stopocentně rovně, ale mně se nechtělo přejíždět obrovské kopce. Takže jsem bral jako měrnou minci jenom výchozí a konečný bod

cesty. Jel jsem 10,5 dne. Myslel jsem si, že to bude 900 kilometrů, možná 1 000, nakonec to i se zajiždkami vyšlo na necelých 1400 kilometrů. Ujel jsem 130–140 kilometrů denně.

Byl jsi na takové klády zvyklý?

Nikdy jsem tak dlouhou trasu nejel. Občas jsem to dal za den a něco. Zase je fakt, že jsem v rámci tréninku jezdil v kopcích – na Babiny nebo Dlouháč – nějakou fyzickou jsem tedy měl.

A jak se ti jelo?

Prvních šest dní bylo hrozných. Ráno jsem vstal, byl zpruzenej, nechtělo se mi, ale nějak jsem se poskládal a sednul na kolo. Jseš votrávenej, nadáváš, že ses na to nevykašlal, ale jedeš tři a půl hodiny, a pak koukneš na tachometr a vidíš, že máš na jeto třicet čtyřicet kilometrů. Zvedne se ti nálada a řekneš si, že ujedeš ještě čtyřicet, abys měl osmdesát devadesát. Pak je odpoledne, člověk je rozšlapanej, tak si řekneš – dám těch sto čtyřicet. A takhle to bylo každý den.

Co ty další dny?

Když jsem přijel do Alp, začalo svítit sluníčko, bylo po čem koukat, a už jsem si na ten šílený režim navykl. Každý, kdo je delší dobu v záprahu, říká, že nejhorší je šestej den, který musíš překonat. To

jsem měl i na té pěší túře. Tam jsem to ale nedal. Jakmile překonáš šestej den, je všechno jednodušší. Pak už ti je jedno, jak dlouho jdeš nebo jedeš.

Pomáhalo ti dokončit cestu i to, že o ní vědělo celé tvé blízké okolí?

Dřív jsem všude rozhazoval rukama, že tohle a támhle, a skoro nic nedodělal. Když jsem vyrukoval s Benátkami, tak všichni – jó, jasný, prosim tě, jedem pro tebe do Budějovic, vobjednej si jízdenku z Mnichova – a na jedený grilovačce přišli dokonce se sázkami o piva. Nakonec to ale dopadlo tak, že jenom dva lidi z deseti si ty svý piva nevypili, protože skoro všichni napsali jako konečnou Benátky. Byla

spousta pochybovačů, ale už viděli, že se tím fakt zabývám. Ta pěší túra předtím byla bez příprav – flákal jsem se, jezdil po festákách, a měl přejít Českou republiku. Kdežto tady bylo vidět, že trénuju. Na přednášce v knihovně mě zaujalo, jak často ses obracel ke své matce...

Nemohl jsem jí udělat to, že by nevěděla, kde jsem, když jsem jel sám. Při mých cestách do Rumunska, Maroka nebo Turecka byla taky vystresovaná. Při cestě do Benátek mi ta péče ze začátku trochu vadila, ale pak jsem si řekl – je to aspoň nějaký kontakt... A šestej den mi doopravdy pomohla. Věděla, proč tu cestu podnikám, a nakonec mě vyhecovala. Já si

Matěj Rambousek. Foto © J. B.

šestý den v Innsbrucku říkal – hele, kašlu na to, jedu dom. A ona mi napsala esemesku, jestli si budu sám sebe vážit, když to teď zabalím. Večer mi volala, jak jsem se rozhodl – a já říkám, že už jsem dvacet kilometrů za Innsbruckem a že to dojedu. Jaké to je obecně, odpovídat pořád někomu na esemesky, když jsi na cestě?

Mít kontakt s domovem je dobré, ale ne moc častý. Tím spíš pak máš tendenci seznámovat se s lidmi, které potkáš. Ale na to jsem pak už stejně neměl čas, já těch posledních pět dní spíš závodil a nikde se nezastavoval. Říkal jsem jenom: ukaž na mapě, kudy mám jet, dal jsem samolepku na památku a jel pryč.

Co ti z cesty zůstalo v paměti nejvíce?

Nejkrásnější byly Alpy a lidi v nich: jsou neskutečně vstřícní. Jakmile sjedeš dolů do Itálie nebo do Čech, tak je komunikace s nimi hrozná, jsou neochotní. Nevím, jestli je to tou nadmořskou výškou...

Jak tě cesta změnila?

Dělám věci hned. Nečekám, jak se něco vyvine, jestli se to s odpuštěním p...e – byť by to bylo za týden nebo za měsíc – ale vždycky se to p...e... Cestou jsem udělal na zadním kole osmu. Říkám si – do těch Benátek dojde, nebudu to řešit. Ale pak jsem si řekl: kolo se mi vyklotá někde, kde to nebudu moct opravit – tak ho spravím radši hned. Mít povinnost dřív než zábavu – já to prostě nemám. V Litoměřicích mi dřív nikdo neřekl jinak než Wágus: flákal jsem se neskutečným způsobem.

A co teď?

Táhne mě to k dalšímu projektu. Rád bych přešel na kole Evropu ze severu na jih – z Norska do Španělska. Je to cca 8 000 kilometrů, počítám 9 000 i se zajišťkami. Plánuju to tento, maximálně příští

rok. To už bych ale chtěl odjet pracovat někam do ciziny.

Copak copak?

Mně se tady líbí, ale nemůžu se ztotožnit s českou náturou – což jsem poznal i na cestě do Itálie. Jih Čech – super lidi, ale všude jinde je to katastrofické: v politice, možnosti získat kloudnou práci nebo pořídit si alternativní bydlení... Vím, že to nikde není růžové, ale tady žít nechci. Lezu, takže jsou pro mě ideální výškové práce. Mám kamaráda ve Washingtonu, se kterým bychom chtěli mýt okna. Nebo zkusím Německo.

Spolupracuješ s DJským projektem Jamminrave. Jak dlouho se djingu věnuješ?

Dnes už hraju spíš z nostalgie. Z původní několikačlenné crew jsme zbyli jenom dva, já s MC Masstou. Hráli jsme někdy od roku 2005, začali jsme po tehdejšímu Czechteku. Já hrál převážně reggae, pak jsem koketoval i s jiným litoměřickým sound systémem, Witacidem. Tehdy byla jeho základna U Šimků. Witacidi hráli striktní tekno. Jezdili jsme na Czechteky, Eastteky do Německa, správně sound Skutek Utek byl z Prostějova, tak jsme hráli i na Moravě. Dále se hrálo v objektu vodárny pod Radobýlem, to je už taky jedenáct let stará záležitost. Witacidi dělali akce i v bývalém bordelu směrem na Křešice. Když jsem jel do Maroka, všechny desky jsem prodal. Dnes hraju s Masstou přes controller v podstatě všechno – funky, kubano, breakbeat, drum'n'bass...

Matěj Rambousek (1988, Litoměřice) studuje grafický design na Gymnáziu, SOŠ a SOU v Litoměřicích. Mezi 1. a 11. zářím 2012 absolvoval cestu na kole do Benátek, o níž hovořil 16. 10. 2012 na cestopisné přednášce v knihovně.

Loutkové divadlo zpestřilo Vánoce malým návštěvníkům knihovny

Na podzim mě oslovila výtvarnice knihovny VERONIKA MÁROVÁ s nápadem vytvořit krátké vánoční představení s loutkovým divadlem.

Lenka Jirásková

Loutkové divadlo. Foto © J. B.

Ten nápad se mi zalíbil, hlavně oživení ne už tak fungující tradice malých i větších rodinných divadélek. A takhle staré divadlo má opravdu magickou atmosféru. Je dobře, že ho Veronika vytáhla a rozhodla zase použít. To divadlo koupil vlastně její dědeček pro Veroničinu maminku. A když byla Veronika malá, rodiče jí hráli pohádky a divadlo vylepšovali dalšími rekvizitami.

Mým úkolem bylo napsat krátký scénář pro tři loutkoherce. Měla jsem soupis postav, tedy loutek, a různých prostředků, tedy kulis. A podmínkou také bylo, aby se hra trochu dotýkala Vánoc. Zkusila jsem tedy vymyslet příběh a postupně ho rozpracovala. Jde v podstatě o klasické pohádkové schéma, což se k těmto loutkám–marionetám hodí nejvíc. Pyšná princezna, která neposlouchá svého příliš laskavého tatínka krále, se nakonec napraví. Je vystavena životní zkoušce, při které dojde k poznání, že jsou na světě důležitější věci než drahé šperky a šaty... Velkou roli v tom hrají také loupežníci a drak.

Protože jsme všechny tři – společně se mnou a Veronikou hru nazkoušela ještě knihovnice Eva Weberová – docela časově vytížené, měly jsme na zkoušení inscenace jen jednu neděli. Zjistily jsme při tom, že je docela těžké rychle přepínat z jedné postavy do druhé, měnit neustále hlasy (celkem jich je v příběhu sedm) nebo si pamatovat přestavby scény, přechody mezi situacemi.

Když jsme hrály poprvé, pořádně jsme se zapotily. Během opakovaného hraní se však vše potřebné zafixovalo. Každé představení je ale jiné a vždycky se trochu improvizuje. Největší míra improvizace

je na Kašpárkovi, kterého hraje Veronika, a tak tomu bylo u loutkových divadel vždycky. Je to spojnice mezi diváky a herci, povídá si s dětmi, dělá legárky. O interakci se snaží i další postavy a myslím, že to funguje dobře. Děti jsou vtaženy do příběhu, jejich nápady bereme do hry, a tak by to mělo být. Někdy se tím možná až moc „rozjaří“, záleží na energii každé skupiny. Zatím ale všechny děti byly při prvním pohledu na divadlo ohromeny. A když si při odchodu prozpěvují ústřední melodii, spokojeně se usmíváme. Když divadlo baví herce i diváky, je to ta nejlepší varianta.

Protože by byla škoda nechat divadlo ležet ladem, na jaro opět chystáme loutkové představení, jehož ústřední postavou bude typický český Honza. A víc neprozradím...

Lenka Jirásková je pedagožka Lidové školy umění v Litoměřicích a spolupracovnice knihovny.

Rok s českými ilustrátory

V tomto roce si připomeneme výročí několika významných českých ilustrátorů, například HELENY ZMATLÍKOVÉ, RADKA PILAŘE, MIKOLÁŠE ALŠE a dalších.

Zorka Čuchalová

Jejich ilustrace provázely dětstvím nejen dnešní malé čtenáře, ale i jejich rodiče a prarodiče. Knihovna připravila pro děti a mládež cyklus literárních a výtvarných soutěží, workshopů, besed, výletů a dalších akcí. Účastníci projektu obdrží soutěžní knihu s názvem *Abeceda ilustrátorů*. V té budou nejdůležitější informace o českých ilustrátorech a zároveň zde

budou zaznamenávány úspěchy v soutěžích a účast na jednotlivých akcích. Soutěžící budou získávat body a také bonusy za zapojení dalších členů rodiny do víkendových aktivit.

Při workshopech si vyzkouší různé výtvarné techniky. Těšit se můžou na ilustrační workshop Jiřího Fixla, workshop *Vytvoř si svého Lichožrouta*, *Komiksové kouzlení* aj.

V rámci Putování za pohádkou navštíví Muzeum Čtyřlístku v Doksech. Školám nabídneme tematické besedy, ve kterých dětem přiblížíme ilustrátory knih a jejich tvorbu. Připravujeme besedy se známými spisovateli a ilustrátory (Renata Štuncová, Renáta Fučíková aj.).

Senioři z klubu tvůrčího psaní a klubu aktivního stáří představí dětem knihy svého mládí. Děti budou poté pátrat ve svých rodinách a vytvářet rodokmen *Nejmilejší knihy naší rodiny*.

Soutěžící odměníme v Týdnu knihoven závěrečnou animační dílnou, kde si vyzkouší práci animátora přímo v praxi – připomeneme si tím jednu z největších osobností českého animovaného filmu, Hermínu Týrlovou.

Zorka Čuchalová. Foto © archiv

Více informací získáte na dětském oddělení.

Knihovna Vazební věznice Litoměřice

V jednom z minulých čísel našeho bulletinu jsme referovali o knihovně v litoměřickém Hospicu sv. Štěpána. Teď jsme navštívili knihovnu ve zdejší vazební věznici.

Umístěna je na oddělení výkonu trestu odsouzených, kteří vykonávají trest odnětí svobody ve Vazební věznici Litoměřice („ubytovna 200“). To má kapacitu šestatřicet míst, momentálně je zde ale kvůli amnestii vězňů pouze dvacet osm. Většina osazenstva přitom pracuje přímo ve věznici, zejména v kuchyni a v dalších provozech zajišťujících chod vazební věznice. Jeden z odsouzených má na starosti vedení knihovny. Poslední knihovník, který ve funkci působil tři roky, byl jedním z propuštěných na základě prezidentské amnestie. Místo něj nyní vykonává tuto funkci zatím měsíc Tomáš Růžička.

Knihovníkovi tu říkají „barákové“. „Nemá na starosti jenom knihovnu, ale zajišťuje celý chod oddílu, připravuje rozpis odsouzených na úklid rajónů a brigády. Je to pravá ruka vychovatelů, víceméně předák. Je tomu tady tak už po dvacet let, co tu pracuji,“ vysvětluje major Jaroslav Kindl, vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu a tiskový mluvčí Vazební věznice Litoměřice. „Snahou tedy vždycky je vybrat mezi odsouzenými toho nejlepšího, aby zvládal komunikaci mezi vězni a vychovateli i nutnou administrativu.“

„Knihy získáváme bezplatně od Červeného kříže v Ústí nad Labem a loni jsme navázali spolupráci i s vaší knihovnou. Další nakupujeme z finančních

prostředků určených na prevenci kriminality. Jde zpravidla o vzdělávací tituly, např. cizojazyčné slovníky, odborné knihy a knihy pro cizince, protože těch tu bývá dost. Máme tak knihy v němčině, angličtině, ruštině i vietnamštině,“ líčí major Kindl. Z cizích státních příslušníků, kteří jsou ve výkonu vazby, je právě vietnamská menšina nejpočetnější.

Prostory stávající ubytovny 200, kde je i knihovna, jsou na místě bývalých kanceláří Státní bezpečnosti, která zde sídlila do listopadu 1989. „Já jsem zde nastoupil těsně po revoluci, kdy se kanceláře vybouraly a zřídil se tu oddíl pro odsouzené,“ vysvětluje Kindl. „Vrátil jsem se z vojny a hned jsem tu začal sloužit na pozici strážného.“

Knihy nejen na čtení

„Původně jsem byl zařazený v kuchyni, ale knížky mě odjakživa bavily,“ uvádí novopčený knihovník Tomáš Růžička, který je v Litoměřicích uvězněn za zpronevěru. „Když se pozice knihovníka uvolnila, rád jsem ji přijal. Jsem tu víceméně ve svém. Člověk se těší na lepší knížky, a když přijdou, zahrabe se do nich, vystaví je na polici...“

Růžička pracuje od 6.30 do 15.00 každý všední den. „Někdy jsem tu i přes víkendy, kdy dělám menší inventury nebo

opravy.“ Mezi odsouzenými a obviněnými je podle něj největší zájem o kriminálky a dobrodružné knihy, protože „chtějí přijít na jiné myšlenky.“

Poškozené knihy, kterých podle něj bývá velmi mnoho, opravuje Růžička ručně, např. vlepi vytrhané listy. „Když vypadne vazba, zkusím knihu přelepit izolopou. Pomůcky jako lepidla, nůžky nebo nožičky, které potřebuji, mám pořád při ruce. Pokud ale chybějí listy – vězni si do nich balí tabák – anebo je kniha v dezátním stavu, většinou ji vyřadím.“

Sám knihovník rád čte a vybere si i z titulů, které má v gesci. „Jsem spíš na technické tituly, na stole mám vystavenou knihu *Železnice* – mašinky jsou mým koníčkem odjakživa. Technické knihy u nás bohužel spíš chybějí.“

Knihovna v litoměřické věznici slouží jednak ubytovně 200, jednak se každý týden s vozíkem plným knih objíždějí všech na čtyři patra s obviněnými a odsouzenými na celách, kteří tvoří většinu obyvatel Vazební věznice Litoměřice. Tyto vězněné osoby mají na patře k dispozici seznam knih, kterými knihovna disponuje, a mohou si patřičný titul objednat.

Kontakt mezi knihovníkem a obviněným je minimální, aby nedocházelo

k nedovoleným stykům a kontaktům. „Obviněný by mohl napsat do knihy nějaký vzkaz a pro knihovníka je snazší ho přenést ven. Knihy, které se vydávají i vrací, by se proto měly aspoň zběžně prolistovat, protože nezákonné snahy obviněných existují. Vězni, resp. obvinění můžou knihy dostávat také zvenčí. Už je to déle, kdy byla do hřbetu jedné knihy nalepena psaníčka s drogou,“ vzpomíná Kindl.

Básník v lapáku

Asistentem knihovníka Růžičky je knihomol Luděk Laštovka. Naposledy přečetl *Annu Kareninu*. „Louskám ruské klasiky, na to doma nebyl čas. Mám rád beatnickou literaturu, ale z té tu nic není. Rád se začtu večer, když přijdu z práce; jsem zaměstnaný v kuchyni. Dám si kafe, Zorku, jdu se vyspršit a zalezu si ke knize. Četl jsem vždycky, odmalička.“

Laštovka je podruhé soudně trestaný a je sám také autorem. Své básně publikoval např. v brněnském Hostu a je členem básnické skupiny Pegas v Mělníku. V prvním výkonu trestu v Odolově vydával samizdatem poezii svou i jiných odsouzených s pracovním názvem *Básničky z lapáku*. V odolovském zpravodaji vyšel o této aktivitě článek.“

„Vězně si vybíráme, ale kvůli amnestii máme teď odsouzených málo,“

říká major Jaroslav Kindl, vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu a tiskový mluvčí Vazební věznice Litoměřice.

Jaký je u vězňů zájem o knihy?

Čtení je pro ně jednou z možností, jak smysluplně trávit čas. Je pravda, že knížky,

které se půjčují do vazební části, se dost ničí. Jejich životnost se počítá na týdny. Vězni vytrhávají listy, píšou do nich vzkazy – troufám si říct, že devadesát procent knih, které tam půjčujeme, se zničí a musejí se odepsat. Samozřejmě ale existují obvinění a odsouzení, kteří knihy

nedevastují; nemůžeme házet všechny do jednoho pytle.

Na jakou odměnu si přijde vězeňský knihovník a jaké musí mít vězeň předpoklady k vykonávání této práce?

Minimální mzda je 4,5 tisíce hrubého. Knihovník by měl mít aspoň maturitu; snažíme se vybrat někoho inteligentního, protože má zodpovědnost i za kolektiv. Ne že by ho řídil, ale spolupracuje s vychovatelem.

Jací vězni žijí na ubytovně 200?

Vazební věznice Litoměřice funguje jako nástupní věznice, která distribuuje odsouzené do řady ostatních českých věznic

Jaroslav Kindl. Foto © J. B.

k dalšímu výkonu trestu odnětí svobody, takže sami máme celkem na výběr. V naší vazební věznici si necháváme ve výkonu trestu pouze ty odsouzené, kteří mají nařízený typ věznice v dozoru. Je tu tradice a snaha vybrat co nejlepší odsouzené, a tyto si tady nechat ve výkonu trestu. Máme tu tak spíš vězně s lehčí trestnou činností, zejména majetkovou; žádné násilné trestné činy ani recidivisty. Právě proto, že si vězně můžeme vybírat, míváme také minimální porušení kázně. Odsouzené vybíráme v komisi, kde jsem zastoupen já a dále zástupce ředitele, správní referent, speciální pedagog, pracovní referent, psycholog a vychovatel. Rozhodujeme se podle několika důležitých kritérií, například délka trestu a charakter trestné činnosti, projevu a chování před komisí a taky podle vzdělání, protože jsou určité specializace, které tu potřebujeme. Ložnice jsou po dvou nebo po třech.

Výkon trestu ve Vazební věznici Litoměřice je specifický tím, že jde o malý oddíl, že tu je málo lidí a všichni, kdo tu zůstanou, pracují. Buď ve věznici, nebo mimo její objekt. V současné době pracují venku naši odsouzení už jenom v místních technických službách. Od roku 2010 se jezdilo do masokombinátu v Roudnici nad Labem, k Japoncům (TRCZ) do Lovosic, ale to už padlo – kvůli amnestii máme málo vhodných odsouzených, kteří splňují podmínky pro práci mimo objekt vazební věznice. Zájem je, ale musíme si zajistit vlastní provoz, až potom budeme moci zase vybírat odsouzené, aby mohli pracovat třeba v Roudnici.

Máme pověst věznice s přísným režimem, ale když naši vězni sekají „latinu“ plní si svoje povinnosti, je velká

pravděpodobnost, že půjdou na půlku domů. Nevýhodou výkonu trestu ve vazební věznici je to, že objekt je v centru města a tudíž máme k dispozici pouze dva „malé“ vycházkové dvory, takže se odsouzení odsud moc nedostanou ven. I když se v rámci tzv. extramurálních aktivit snažíme: chodí se do kina, na výstavy, ale i na brigády – byli jsme natírat plot v litoměřické nemocnici, sázeli stromky, uklízeli v Lovečkovcích, Brňanech, Bohušovicích, Terezíně a po povodních na litoměřickém koupališti. Zkrátka se snažíme, aby vězni pomáhali společnosti.

Nebyl v Litoměřicích za bolševika vězeň taky básník Magor Jirous?

To nevím, ale je pravda, že tu političtí vězni byli. Pokud si vzpomínám, tak tady byli uvězněni např. Ladislav Lis a profesor Jaroslav Šabata.

David Rath už tady není?

Ne, už ne.

On si z knihovny nic nepůjčoval?

Tomu nosili knihy jeho obhájci. Měl u sebe nějaké slovníky, hodně se zajímal o české dějiny... Samozřejmě to tady byl top vězeň, hodně se o něm mluvilo a naši odsouzení si udělali z výstřižků z Blesku dokonce nástěnku. Jinou koláž vyrobili z fotek, na kterých jsou zachyceni, jak uklízejí na Richardu.

Vida, jací jsou vězni tvořiví. Co můžou ve svém volném čase dělat dál?

Největší zájem ze strany obviněných je o sportovní aktivity – stolní tenis, nějaké to cvičení... Je to hlavně z důvodu, že pak mají povolené koupání; jinak je sprchování ze zákona povoleno jen dvakrát týdně. Je pravda, že obvinění vietnamské národnosti dokážou hrát skvěle pinoc opravdu hodiny. Ti se u toho vyřádí.

Jaký je rozdíl mezi režimem obviněných a odsouzených?

Těch rozdílů je celá řada, vše je upraveno v platné legislativě (zákon o výkonu vazby, zákon o výkonu trestu odnětí svobody). Odsouzení si můžou jít po práci, v rámci osobního volna, třeba zahrát fotbal. My tady hřiště nemáme, ale je tu tělocvična, a dále se hřiště snažíme kompenzovat nadstandardním vybavením – myšleno oproti jiným věznicím. Máme tu kabelovku s patnácti programy, DVD přehrávač, kulečnickové a ping-pongové stoly, stolní fotbálek, posilovnu, tvůrčí místnost, kde jsou akvária s rybičkami a želvami, sedačka a rýsovací prkno – můžou tu psát dopisy, relaxovat...

Obvinění a odsouzení můžou jít také na vycházku na vycházkový dvůr. Dnes to není povinné jako za totality, ale když obviněný chce, chodit může. Má nárok na hodinu denně.

Odsouzení, kteří jsou tady déle a jsou vzorní, můžou chodit na vycházky mimo objekt vazební věznice; s rodinou, která si pro ně může přijít. Odsouzení můžou mít vycházku až na dobu 12 hodin. Když sekají „latinu“, plní si svoje povinnosti, mohou dostat kázeňskou odměnu, přerušení výkonu trestu, i na několik dní. Zažil jste tu někdy nějaký útek?

Kdysi dostal jeden vězeň v balíku pilku. V jedenadevadesátém jsme neměli takové technické vymoženosti jako dnes, takže se mu bohužel dostala až na celu. Přerézal mříže – teď už máme v oknech bezpečnostní průhledné stříšky –, a protože byl ubytován ve čtvrtém patře, dostal se na střechu, a z ní se mu podařilo utéct do Rooseveltky. Až po pěti letech se ho podařilo chytit.

Když žena opustí muže

Kniha *Bez růže* litvínovského autora PAVLA RŮŽKA (1951–2011) je literární senzací.

„Po knize *Bez kůže*, temné zprávě o životě učitele v době normalizace v industrializované krajině, nakládá v další knize na čtenáře své hříchy vrchovatě a pak je pošle na pochod s tou plnou polní do děsivé krajiny rozpadajícího se manželství,“ stojí v anotaci knihy. „Do země rozpadu. *Bez růže*. To není ztráta jedné kytičky jak v televizní soutěži, ve které můžete pokračovat dál. To je ztráta absolutní, definitivní.“

„Soubor *Bez růže* je především o rozpadu a zániku,“ napsal literární kritik Petr A. Bílek v recenzi pro Lidové noviny (21. 4. 2012). „Nejprve umírá vypravěčův pes, pak z jeho života mizí i rodina. Na cestě tam dolů, k tomu, jak se žít nemá, vyprávěče nijak nezbrzdí ani proměna režimu; jen si pro lahve chodí do Billy. (...) Růžkova prozaická zpověď o tom, co a jak se stalo, je působivá právě tím, že vyprávěč není na jedné straně schopen žádného činu, který by rozpadu zabránil, ale na straně druhé je schopen zcela přesné vypravěčské analýzy toho, co a proč se s ním a kolem něj děje,“ líčí Bílek.

„Pavel Růžek vydal před rokem 1989 tři knihy, které byly výrazně *redukované* tím nešťastným redaktorem Josefem Volákem – viz aféra s ukradenou knihou Josefu Jedličkovi nebo Václavu Vokolkovi –, ale v té době patřily k tomu lepšímu, co tady

vyšlo. Dvě nedávno vydané knihy jsou – i podle názvu – chronologickým putováním jeho životem,“ říká redaktor knihy *Bez růže* Jakub Šofar a pokračuje: „Růžek byl mrzoutský pijan s problémem fungovat nějak organizovaně, ale chytřej, sečtřej, s vlastní hlavou. Psát a pít a milovat přitom svoji ženu – v tomto pořadí. Chtěl za každou cenu ty knihy vydat. Aby měl splněno. Když se dozvěděl, že ta druhá je už v tisku, tak to tady na Zemi zapíchl.“

Musela to být hezká ženská

„Na Růžka mě upozornil jeho kamarád, básník Daniel Hradecký. Byly to nejzajímavější rukopisné texty, které jsem za pár posledních let četl,“ vysvětluje Jan Šavrdra, proč se rozhodl vydat dvě poslední Růžkovy knihy ve svém nakladatelství Dybbuk.

V knize *Bez růže* jsou pasáže hodné „vysoké“ literatury vedle pasáží plných slangu, neologismů, záměrných chyb, a na jednu se tu ocitnou s ostatním nekoherentní „povídky“ jako vystřižené z červené knihovny... „Růžek měl konvolut textů, které se kvůli rozsahu a místy i kolísavé kvalitě nedaly všechny vydat,“ vysvětluje Šofar. „Nakladatel se s ním proto domluvil, že půjde o výběr, který navrhnu já, a on pak něco doplní nebo vyhodí. Textově jsem nic neupravoval, to nejde, on má tak specifický způsob psaní a tvorby vět

i slov, že jsme si řekli, že v tomto případě vystupovat jako redaktor není možné – a bylo by to kontraproduktivní. Do textu se tak vstupovalo minimálně.“

Zmíněné „červenoknihovní“ pasáže uvnitř Růžkova textu jsou jakoby napsané jeho ženou, s jejímž odchodem se autor těžce vyrovnává. „Texty jsou ale všechny jeho, manželka je v Kanadě, a ani nepřišla na pohřeb. Myslím, že tuto etapu hodila za hlavu. Většina textů z *Bez růže* nespíš vznikla, když už bydlela jinde. Ostatně to musela být docela hezká ženská...“ podotýká Šofar.

Nakladatelství Dybbuk původně avizovalo vydání hned tří Růžkových knih, Šofar je ale skeptický. „Těžko už něco vyjde, u Dybbuku určitě ne, ono to nikoho moc nezajímá – ani v Litvínově, neprodává se to vůbec. Ty nezařazené věci jsou už slabší, něco možná mají dcery, zvláště jeho vlastní, ale těm vadilo, že druhá kniha je příliš otevřená,“ vysvětluje Šofar a povzdechne si: „Tak to je vždycky. Když jsem dával kdysi do Tvaru Ryčlovky texty, jeho matka taky zakázala ty nejlepší publikovat.“

Jak vypadaly jedny z posledních měsíců Růžkova života, kdy s ním dokončoval knihu k vydání, líčí Šofar takto: „Jeli jsme do Litvínova a měli u něj spát, ještě se do toho zamontoval jeden z jeho mála kamarádů Daniel Hradecký, taktéž slušný opilec. Když jsem viděl, že to zase skončí opicí, ještě v noci jsem se sebral a jel vlakem domů.“

Šofara mrzí malý ohlas Růžkových posledních knih, „přestože recenzi vyšlo docela dost, a většinou přívětivých včetně té od Petra A. Bílka v Lidových novinách. On je to opravdu autor v našich

podmínkách nevidaný. Ale jak jsem říkal, tohle nikoho moc nezajímá. Tohle je příliš o životě a bolí to...“

On the road jednoho života

Kniha *Bez růže* zaujala také Karla F. Tománka, který vzpomíná: „Poprvé jsem o Růžkovi slyšel na začátku osmdesátých let minulého století. Studoval jsem ústřední *pedák* a pilně navštěvoval Činoherní studio. Růžkův kamarád Bynda, povoláním kulisák, se stal literárním hrdinou jeho prvotiny. Rukopis prý Růžek musel několikrát přepisovat, aby neudělal ostudu socialistickému realismu. Nakonec román *Budiž kničem* přece jenom spatřil světlo světa a z Pavla Růžka se stal spisovatel. Odehrává se na mně dobře známých místech a já od něho očekával moc. Ale kompromisy se na knížce podepsaly. Ambiciózní mladý autor příliš mnoho obětoval,“ říká Tománek a pokračuje: „Třicet let jsem od něho nic nečetl. Až nedávno – jeho poslední román *Bez růže*. A byl jsem ohromen. Nic tak osobního jsem snad v české literatuře nečetl. Je to drásavé a sebeobnažující psaní. Je to literární performance, *on the road* jednoho života, jednoho neaplňného vztahu, s celou tou beatnickou naléhavostí a sexuální sebedestrukci Henryho Millera. Je to kniha–gesto, které nesnese pokračování. Gesto, kterým se strhává opona, abychom zjistili, že za ní nic není. Nezbylo vůbec nic. Zparchantělý socialismus a jeho zparchantělé děti...“

Ukázku z prózy najdete v Dobré adrese 11/2012 (www.dobraadresa.cz/2011/DA11_11.pdf) na s. 10 za reportáží z křtu knihy, kde se nakladatel spolu s redaktorem dozvěděli, že se autor upil.

Jorik & Myškin o křížení druhů

Malvína
Toupalová

Malvína Toupalová (narozena 1983 v Praze) vystudovala divadelní a filmovou vědu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Několik let působila jako dramaturgyně mezinárodního festivalu animovaného filmu AniFest v Teplicích. Filmová publicistka a redaktorka se loni umístila na 3. pozici v kategorii amatérský film do sedmi minut na festivalu Aerokratas s animovaným filmem *Metamorfózy v pohybu* (www.youtube.com/watch?v=Fgvqclanidg). Krátký snímek o vzniku, vývoji a možných důsledcích psychické poruchy věnovala všem, jejichž deprese přesáhla stupeň 2.

Autorka se věnuje rovněž ilustraci a v našem bulletinu otiskujeme ukázkou z jejího populárně naučného komiksového cyklu *Mezipsí antirasismus* (2011), který hravou formou poukazuje na problémy spojené s přešlechtěním psích ras. Průvodci komiksů jsou samotní Malvíni psi.

4. KAPITOLA

Příliš velký hund

5. KAPITOLA

ZUBOŽENÝ PES

6. KAPITOLA

Labradorský retriever

8. KAPITOLA

Psí globalizace

Literární příloha

Nepřehlédněte rozhovor JANY LUTIŠANOVÉ s úspěšnou litoměřickou spisovatelkou pro děti a mládež RENATOU ŠTULCOVOU. Počtete si v básních litoměřického vězně LUĐKA LAŠTOVKY, ve fantasy dílku DANIELA JANŮ a v gurmánsky vydatném rukopisu VÁCLAVA STEINBACHA, oba dva autoři jsou z Litoměřic.

"Historické události, mýty a pověsti v novém obalu"

Tak svá díla charakterizuje litoměřická autorka knih pro děti a mládež, civilním povoláním pedagožka Renata Štulcová.

Rozhovor připravila Jana Lutišánová

Autorka pochází z Rakovníka a kořeny jejího rodu sahají na Křivoklátsko a Slánsko. Do nedalekého kraje tajemných menhirů a keltských památek, které lze ale najít i v okolí Litoměřic nebo Roudnice nad Labem, umístila děj své nejnovější knižní řady rozplánované do osmi dílů, *Rafaelovy školy*. Cyklus vypráví o dívce, která je napůl člověk a napůl vílí princezna – po neznámé mamince. Tu musí najít, odhalit zlou kletbu, která se táhne tisíce let nad jejím rodem, a pak zachránit svou velkou lásku. Blog, který autorka k této knižní řadě založila (rafaelovaskola.blog.cz), zvítězil v hlasování o literární blog roku 2012.

Určitě je náročné skloubit psaní, každodenní práci s dětmi, přípravy do školy a k tomu rodinu. Píšete pravidelně, nebo nárazově, třeba o víkendech a prázdninách? Na psaní mám opravdu málo času, proto jsem si vyvinula takový svůj systém. Jedná se o to, že když k psaní usednu, když si v tom každodenním shonu najdu chvíli času na tvorbu, nemohu zírat do monitoru a čekat na múzu. Jednotlivé scény rozvíjím předtím, například při chůzi do práce, při čekání ve frontách u pokladny, při úklidu. Z toho je jasné, jak moc se těším na i sebekratší prázdniny. Během nich mohu tvořit téměř jako „profesionální autor“:

mohu si dovolit luxus psaní dopoledne. Jak se vám nejlépe vymýšlejí nové příběhy a zápletky? Kdy vás toho nejvíc napadne?

Příběhy, které píšu, ke mně přicházejí naprosto nečekaně, nedají se naplánovat. Základní zápletky každé knihy se mi zatím zjevila v myslí hotová se závěrečnou scénou. A teprve při psaní se přede mnou vynořily také zápletky vedlejší. Takový příběh je vlastně nejen pro čtenáře, nýbrž i pro mě objevnou cestou.

Tomáš a Anna z *Nemetonburku* zažívají fantastická dobrodružství, přesto řeší i obyčejné věci jako jejich vrstevníci. Např. těžký úkol z matematiky nebo učitelkou zabavené psaníčko. Čerpáte inspiraci přímo ve škole, u vašich žáků? Třeba i v tom, jaké výrazy děti dneska používají, co řeší? Pokud píšu scény ze školního prostředí, což se mi stalo na začátku *Nemetonburku* a také se mi děje v *Rafaelově škole*, tak opravdu čerpám přímo u nás ve škole. Některé situace by prostě spisovatel nevymyslel, život píše neuvěřitelné scény. Některé rozhovory, které se vyvinou při vyučování, jsou tak cenné pro oživení knihy, že si je musím pro jistotu ihned zapsat nebo aspoň načrtnout. Jinak bych možná dopoledne nedala pointu toho určitého dialogu dohromady. A to by byla škoda.

Jediná věc, jíž se vyhýbám, je používání slov, která jsou u mládeže právě v oblibě. Za léta ve školství jsem si všimla, jaký mají tyto výrazy jepičí život. Když se použijí do knihy, výraz za dva tři roky zmizí z řeči náctiletých a z knihy se stává archeologická vykopávka.

Jaké knížky jste četla vy sama jako dítě? Jsem čtenář–knihomol, takže jsem od dětství četla knihy všeho druhu. Čím byla kniha objemnější, tím jsem ji četla s větší chutí. Jako dítě jsem přečetla snad všechno, co měli v knihovně. Nejen takovou tu běžnou produkci pro děti, ale především verneovky a mayovky. Doma jsme měli knihovničku napěchovanou detektivkami, protože moje maminka je jejich milovnicí. Pamatuju si, jak jsem ve třetí třídě pod lavicí četla *Psa Baskervillského*. Na druhém stupni jsem kromě dívčí literatury přidala do své četby sci-fi. Ale knihou, která mě uchvátila, jsou *Staré pověsti české*. Ty jsem poprvé otevřela v první třídě a ani bych nedokázala spočítat, kolikrát jsem je už celé přečetla. Při svém psaní z nich podstatně čerpám, bez nich by nevznikly *Růže a krokvice*, *Kronika Velké Moravy* (vychází v dubnu 2013) a právě rozpracovaný *Kaziin příběh*.

Ve vašich knihách se často objevují duchovní motivy, jako jsou aury, víly, léčivé kameny, dobří a zlí duchové apod. Věříte na věci „mezi nebem a zemí“, na energii, kterou vysíláme, a třeba na anděla strážného? William Shakespeare píše ve hře *Bouře*, že jsme ze stejné látky, z níž se spřádají sny, a život je jen ostrůvek obklopený spánkem. Krásně obrazně řečeno, že svými pěti smysly nedokážeme zachytit celý svět. Že vnímání toho neviditelného kolem nás je obtížné, protože se nám z našeho hmotného ostůvku špatně nahlíží do okolí mezi nebem a zemí. S tímhle tématem si pohrávám v knihách, nejvíce zatím v *Rafaelově škole*, která zprostředkovává

čtenářům pojetí keltského Zásvětí. Samozřejmě kdybych o té energii, o auroch, léčivých kamenech a dalších věcech mezi nebem a zemí sama nic nevěděla, nepsala bych o nich.

Využíváte nějak při konstrukci románů své znalosti matematiky?

Přímo matematiky ne. Obor, který jsem vystudovala, nemá na mé psaní vliv. Dějová linie románu mě napadne v jednom okamžiku, vlastně ji nesestavuji. Pouze k ní dotvářím detaily. Psala bych stejně, i kdybych vystudovala jen anglický jazyk a geografii. Držím se však pravidla, že vše v životě má nějakou příčinu a následek, tudíž i v románech to dodržuji.

Znáte nějakého jiného spisovatele–matematika?

Přímo matematikem byl autor *Alenky v říši divů* Lewis Carroll. Nebo mohu vzpomenout Umberta Eca, který se zabývá sémiotikou, vědní disciplínou, která je na logice také založena.

Do jaké míry vás vaše domovské Litoměřice inspirovaly při tvorbě prostředí v knihách?

Zajímavé je, že až do této chvíle neměly přímo Litoměřice na mé psaní vliv. Až teprve nyní při psaní *Kaziina příběhu* hrají České středohoří a Litoměřice také důležitou roli.

Proč jste sáhla k propagaci svých knih psaním blogu a k psaní „v přímém přenosu“?

Když jsem nabízela různým nakladatelům *Rafaelovu školu*, odpovídali mi, že právě „letí“ upíři a vlkodlaci, a já si přijdu s elementárními bytostmi, s ekologií a romantikou... O takovou knihu neměli zájem. Tak jsem si řekla, že jim dokážu, že o knihu zájem bude, a prostě

jsem začala psát blog. Nakonec se našlo nakladatelství, které jsem předtím neoslovila, a *Rafaelova škola* mohla vyjít.

Ve svých knihách volně pracujete s reálnými motivy naší historie. Snažíte se tím vychovávat, „budit“?

Patříme sice do Evropy, ale naši vlasti je Česká republika. A jako Francouz nedá dopustit na Francii, Angličan na Británii atd., tak se samozřejmě ani Čech nemůže vzdát svého národa, země, jazyka a naší historie. Když mě napadne námět na knihu, nekalikuluju s tím, zda je téma dost vlastenecké, nýbrž jdu vyprávět a psát příběh tady od nás z naší země, který prostě toužím ostatním tady u nás předat.

Myslím, že není na škodu, když jsou historické motivy zpracovávány znovu a znovu. Lidé často nechtějí číst starší věci, proto je řešením jim předložit dávné historické události naší země a nádherné mýty a pověsti v novém „obalu“.

Renata Štulcová, autorka ceněné *Růže a krokvice*, jakési „Šifry krále Karla IV.“ (White Raven Award 2010, Cena knihovníků SKIP, Cena Noci s Andersenem a Cena knihovníků na Polabském knižním veletrhu), pro ruské čtenáře napsala interaktivní knihu *Strážci sedmi divů světa*, která v češtině dosud nevyšla. „Na český trh je moc nákladná,“ tvrdí autorka, která v současnosti pracuje na historicko-mytologickém románu, thrilleru pro dospělé nazvaném *Kaziin příběh*. Podle spisovatelky jsou takové typy knih aktuálně velmi žádané v Británii. Na internetu se ještě dá najít blog k její starší trilogii *Nemetonburk* (tomas.loukosky.sweb.cz). Renata Štulcová vystudovala matematiku a geografii na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a poté anglický jazyk a literaturu na Univerzitě Karlově v Praze. Žije v Litoměřicích, kde působí jako učitelka na základní škole.

Majáky bez moře

Luděk Laštovka

Stav beztlíže

Dny líně plynou
v tom stavu beztlíže.

Opuštěn a sám,
dochází mi dech i slova,
humor dochází mi.
Odvykám se smát,
pro lásku ztrácím hlavu,
sním o líbání.
Koupit si tak štěstí,
vybral bych si,
kdybys o mě stála,
lásko, tebe.

Jsi mou láskou,
milenkou i domovem.
V tom stavu beztlíže
slzy sláný jsou
a srdce bolí.

Převažte mi oči
černou páskou.
Provedl jsem ze života
emigraci.
Se sluchátkem v ruce
v telefonní budce stojím,
telefon oněmí,
když řeknu ti „lásko“...

Pantomima lásky

Není to pouhou náhodou,
že za láskou spadla opona.
Je to jak v němém grotesce,
stále onanovat dokola.

Připadám si jak smutný mim,
co obejde se bez slova,
když hraje postě stejnou hru
od neznámého autora.

Jarní déšť

Nebe se mračí, mrholí,
dešťové kapky snáší se měkce
na moji mokrou košili,
na chlápka, co nikdo ho nechce.

Vpíjí se rytmem bluesovým
do zmoklých pramínků vlasů,
co dávno nikdo nehladí,
jen šediny smějí se času.

Do ulic padá jarní déšť,
z dlažebních kostek mé stopy smývá,
kapky topí se v kalužích,
lásko jak žízeň mi hrdlo svírá.

Neklidné myšlenky

Někdy si říkám, jestli za to stojí
ještě dýchat tenhle svět.
Zavřenej v betonové kleci
ode zdi ke zdi a zpět.

Život tak hořce chutná,
plavu v něm jak volské oko v oleji.
Je ztrátou zisk, nebo ziskem ztráta?
U mě to platí obojí.

Už není nic jak bývalo kdysi,
vzpomínky z dětství lomí rukama.
Naděje se nedá koupit
a štěstí na dluh nedává.

Mys Dobré naděje (Aničce B.)

Už nepřechtu nic bez brýlí
a zadýchám se cestou ze schodů,
v žaludku kameny mě tlačí,
chtěl bych být mladší, hezčí, bez dluhů.

Stříbrem prokvetly mé vlasy,
občas mívám vítr v paměti.

Když zamčený jsem v sobě a hlava bolí,
tvá náruč mě v pádu zachytí.

Když mě smutek obepíná
a když mám v duši závěje,
jsem rád, že mám, lásko, tebe,
svůj Mys Dobré naděje.

Patřím už k tvému inventáři,
tvoji psi mě poznávají po čichu.
Jsi vše, co mě zraňuje i hojí,
princeznou mých nocí, královnou úsvitu.

Mám v sobě Himálaje touhy,
oči a ústa jenom pro tebe.
Jsi kompas, maják, první pomoc v nouzi,
Můj Mys Dobré naděje.

Noc 9. 6. 2012

Za noci zázračné,
jež stínům dává tvar,
za noci magické,
co snům vdechne život,
v stříbrném svitu měsíce,
v noci zármutku a osamění
stačí zavřít oči.
Láska je někdy úplně blízko.

O zlém snu na houpacím křesle

Až budu starý,
koupím si houpací křeslo
z výprodeje.
Své sny utopím ve sklence
Chivas Regal,
vlněné ponožky
budou mě hřát.
Na krk si uvážu pletenou šálu,
vzpomínky nechám hlavou běžet,
jak bylo krásné
milovat.

Až budu starý,
koupím si houpací křeslo
z výprodeje.
V něm bude krásně se spát,
však moje ústa oněmí
jako zlé déjà vu,
hrozný sen začal se zdát.
Hlavní město jmenuje se Moskva
a rudá pěticípá hvězda
zdobí továren komíny,
zas komunisti vyhráli volby,
svobodě nasadili pouta,
kultuře stranickou ideologii.

Až budu starý,
koupím si houpací křeslo
z výprodeje.
V něm budu přemýšlet,
zda stojí za to ještě žít.
Na starém gramofonu
pustím desku Karla Kryla.
A budu čekat, až soudruh Gottwald
přijde mi umíráčkem zazvonit.

Krajina za obzorem

Pomalu stárnu
v krajině za obzorem
v té zemi nikoho,
temné
jak odvrácená strana měsíce,
z níž není úniku.
Osud předplatil mi podnájem
v čistírně lidského odpadu,
kde zastavil se čas,
kde přátelství
má život jepičí,
pěst je argument
a člověk jenom slovo.
Psychopat, fetišák, ztroskotanec,
bezdomovec,
co schoval se před zimou,

kreatinovej kulturista,
 ten rozum rozpustil do svalů,
 skinhead
 s plyšovým medvídkem na polštáři,
 černý rasista, alkoholik.
 Tak si tady žijem
 v napětí ranních erekcí,
 majáků bez moře,
 opilí pachem potu
 a kouře z cigaret.
 Každý už zapomněl,
 co je to láska.
 Žádné sny
 v tom hluchoněmém světě.
 Rozklad, zoufalství,
 beznaděje.
 Ranní mlha
 zakryla východ slunce,
 snad ze soucitu...

O nás lidech

Všichni jsme tak trochu obnošení,
 na duši každého z nás jsou záplaty.
 Rádi nastavujem kůži, většinou ne svoji,
 často sami sobě lžeme, říkáme tomu přehmaty.

Už si nehledíme do očí, když spolu hovoříme.
 Když podáme si ruce, zpocenou máme dlaň.
 Taky přestali jsme věřit v revoluce
 a ze vzduchu že nemusíme platit daň.

Nechceme vidět, co černé a co bílé je
 a každé nové ráno znásilňuje naše sny.
 Před pravdou zavíraje oči,
 až nás bolí, z té černé tmy.

Ač kolikrát jsme zralí na transfúzi,
 stát nám stále pouští žilou.
 Každý dluží a všichni jsou bez peněz,
 žádná budoucnost, Armagedon!

Z politiky se nám motá hlava
 jak mouchám z biolitu.
 V kalhotách ke kšandám nosíme i pásek,
 to pro jistotu.

Smutek mých očí

Často v myšlenkách se vracím,
 ploužím se paměti a časem.
 Bloudím v podsvětí své duše,
 sám sebe ptám se, kdo jsem.

A proč člověk je tu,
 snad pro touhu, lásku, pro bolest.
 Kam zmizely otisky mých kroků,
 všechna rozladěná blues dlouhých cest.

Smutek v mých očích stárne,
 život mě tíží čím dál víc.
 Každý den samoty je zjizvený a pálí
 jak pupínky planých neštovic.

Stále víc kamarádů spí na hřbitovech,
 andělé z náhrobků střeží jejich věčný sen.
 Přátelství zůstalo pouhou vzpomínkou
 a země dál krouží vesmírem.

(rkp., 2012–13)

Luděk Laštovka je „sběratel pocitů a básník samoty / Archivář vzpomínek, krotitel prázdnoty / Snílek, který nevznese se k letu / S nohama z oceli a s křídly z plechu // Osamělý běžec bez cíle / Hrobař snů a nadějí / Do nebe nenašel cestu / V pekle ho ještě nechtějí.“

Své básně publikoval např. v brněnském Hostu a je členem básnické skupiny Pegas v Mělníku. V prvním výkonu trestu v Odolově vydával samizdatem poezii svou i jiných odsouzených s pracovním názvem *Básničky z lapáku*. V místním zpravodaji vyšel o této aktivitě článek. V současné době je vězněn na ubytovně 200 ve Vazební věznici Litoměřice. Vracet se bude do Přelíce.

Láska osudová Václav Steinbach

Jestli je možné

Jestli je možné vrátit to zpět,
chci to tak.

Chci si Tě opečovávat,
chci Ti vařit guláš,
koprovou,
rajskou a svíčkovou.

Umím bramborový knedlíky,
ovárek a dršťkovou.

Vem si mě, vem,
budu si Tě vážit
a budu Ti vařit polívky.

Jsmo tu jen jednou a Ty jsi cíl.

Promiň,
bylas nádherná
a já nechtěl víc.

Nechtěl jsem nic víc,
než jen svézt se
s Tebou ještě jednou lanovkou
na Lomnickej štít.
Nechtěl jsem nic víc.

Víš, bylas se mnou XX let,
sedělas v mašinkách u okna,
vybalovalas svačinu z ubrousků,
dala mi pusu v závětrí,
dala mi sex na WC u Ústí.

Jsem asi blázen,
Tvou krásou postižen.

Říkej si, co chceš,
jsem Tvůj fenomén.
Ber si to a VEM.

Jsi nádherná,
nic lepšího nevymyslím,
chci a budu Tvůj fenomén.

Kdyby tady byla Nina

Kdyby tady byla Nina,
chtěl bych jí všechno dát
za kousek upřímný lásky.
Co jí můžu jen já dát?

Byla tak krásná,
jak si jen chlap může přát.
Kdykoli, kdekoli jsem šťastný,
když na ni pomyslím.

Můžu si jen přát,
aby tady byla Nina napořád.

Dám si gothaj s sibulí, možná Ninu políbím

Pošmourná neděle. Lidi po ránu souložej ostošest.
Nikolivěk tak já. Naváříím žrádýlko na tejden. Pro
poslední dítě Ewika, bezdomovce Ládíka, spisovatele
Járu a konečně pro sebe. Bramborovej knedlíček, zelíčko
s cibulkou, čočku s párkem a volským okem, jako dezert
štrůdl s jablky, ořechy, kokosem atd. Víš, ženská vařit
musí, chlap může. Sejmout z ní to jho je můj cíl.

Mám tři překrásný děti, s tou modrookou. Bohužel se dala
na kolouška, šestatřicetiletýho. Nedonošená krásná dcera
(1650 g.) má taky šestatřicet. Když jsme v Křešicích chodili
na poštu: „Čekajte, spojíme,“ šli jsme s tou modrookou
do kabinky, zatáhli za světlýlko a čekali na spojení.

„Jak se má naše dítě?“

„Víte, nejdřív z váhy spadne, a pak přibírá.“

„Děkujeme. Nashledanou.“

To byla dvouměsíční komunikace o našem dítěti. Když
jsem si ji vzal oktávkou z Teplic s tou svojí modrookou,
ani jsem nedýchal, abych tý nedonošený neublížil.

Včera přijela nedonošená na inspekci. Vytřeli jsme
s Ewíkem pastoušku, uvařili turka, koupili dortíky. Nabalili
jsme s tou mou osmnáctkou, co bylo jen možný. Super
brambory, nakládaný papriky, květáček, okurky atd.

No comment. Zas chci Ti to říct.

Nekonečná novela či román –

Chci Ti to říct

Vymodlil jsem si Tě jako modlu,
krásnou sedmnáctiletou.

Sexy bábu
neuvěřitelnou.

Jsmo tu jen jednou
a na chvíli.

Porodíme, vychováme,
a jdeme do prdelky.

Jen překrásný děti
tu zůstávají snad navěky.

Pá pá, jen ty blondýny
zůstávají, klučíček Wildíček
jen oči přimhouří.
Tati, dělej si, co chceš,
chápu Tě,
vím, o co Ti jde.

Nyju jak kráva,
nestydím se za to.
Dám si gothaj s cibulí,
možná Ninu
jen políbím
něžně na víčka
tak, jak jsem to při sexu dělával.

Vždy jsi tu byla jen Ty

Miloval jsem Tě nadoraz.

Někdy jsi mi řekla
„Čekám, že mi řekneš,
kterou rukou si mám vytřít
tu svou prdelku.“
Tý jo, až nadoraz.

Fláklo to se mnou o zem,
stejně jako od té my platonický
„Čurám Ti na to.“

To jsou ty víly?
Babuchy platonický?
Je tu na světě nějaká
víla ledajaká?

Nechci babuchy,
nechci gaye,
chci jen Tu,
co mi srdce vyplaje.

Náhračky neberu,
na to se vykašlu.

Chci jen Tu,
co by byla se mnou tady a tu.

Na dýze se zatočila,
při boxu zatančila.

Nechci babuchy,
to už mám vyzkoušený,
to už všichni kolem ví.

Chci vílu,
co o krásným životě
už jen a jen sní.

Nemusí být taká
ani maká,
musí si o lepším
umět nechat zdát.

**Bobr od Pokratického rybníka utře knír
a hrábne do strun**

Zase se mi plní sny, až neskutečně. Chtěl jsem se dostat
mezi čundráky, takový ty pravý. Ne mastnáky, co si na ně
jen hrajou. Jezdil jsem na kole na vystoupení country kapel
v Budyni dvacet km od Ltm. Plavci, Greenhorni, Schovanky,
Wabi Daněk s jeho čundráckou hymnou *Rosa na kolejích*,
Spirituál kvintet, Jindra Kejak z Chomutova – úžasnej
cvalda, co umí pobavit a potěšit. Možná i Xindl X s jeho
vánočním songem. Nádherný lidi, nádherný koncerty.
Představ si dvě pódia, jedni ladějí, druhý hrajou. Jede to
jako dráha. Občas sprchne, je uprostřed léta, tak to nikomu
nevadí. Roztáhnou deštníky, pláštěnky, cely a poslouchaj
a skandujou beistei – vestoje. Do toho výstava pěstitelů
květín, ovoce a zeleniny Zahrady Čech na vodním hradě,
udělaná f. Annete z Libochovic. Učnice krásně a citlivě
udělají nádhernou výstavu, kde srdíčko zaplesá. Mečíky, růže,
jabka, hrušky, brambory, zelí, k tomu svatební šaty atd.

Dycinky jedu po půlnoci na kole domů, nabíjej krásou
na rok dopředu. Načuchanej vůně smažené klobásek
na grilu, světového pivečka. Jsem nacucanej optimismem
do hnusnejch dnů příštích. Pak mě ani náhodou nerozbijou
zapšklí podnikatelé, kterejm to zrovna nevychází, ani
nevrlý báby za okýnkem na úřadě. No a ty čundráci
maj takovou krásu kolem sebe imrvéce celý rok.

Když Bobr každou poslední středu v měsíci rozhodí
prstýnky na banjo po stole v Chaloupce u Kapličky v Ltm
a za sebou má připravenou kytaru havajku, jsem vedle
jak ta jedle. Bobr od Pokratického rybníka pod Bílými
stráněmi hrábne do strun a podívá se kolem na svou
partičku muzikantů, kterou dával dohromady pět let
z celého okresu. Utře si kníra od pivečka Zlatáku z ÚL
a černého frtana Ferneta z mačkanejch švábů a opře se
do strun. Zvedá akumulaci fantastickému dlouhovlasému
hospodskému Standovi. Všechno se to odehrává v šíjovně
– baru v prvním patře hospůdky. Kulečnickový stoly, šicí
stroje a vrtule z nějakého aeroplánu nad dveřmi. Čundráci
z okolí s klobouky, vestičkami a v doprovodu squaw, co
jim momentálně doma vařej žrádlo, pochlastaj, plácaj
a vychutnávaj hru hráčů vepředu. A že se jich někdy sejde
i dvacet! Přidávaj se či zas odcházej na vlak do Roudnice,

Lovosic i Ústí. Pan doktor si naladí na chodbě elektronickou ladičkou a já jsem rád, že mu můžu držet noty. Když si vezmu k nahlídnutí Knihu přání a stížností, jsem zas vedle jak ta jedle! Např. citace: „Ve 21.45 přiletělo hejno much a odneslo mě domů.“ „Víme, že vrchní Standa točí pod míru a okrádá nás. Jediný, co ho omlouvá, je, že má rodinu.“

Čtrnáct let alkoholička, kámo Jára & Babiš, co nás drží nad vodou

Čtyřicetiletá milenka, srdíčko nepřekonatelný, alkoholička čtrnáct let, mi nakonec řekla: „Víš, ty má tři kluci mě potřebují“ – a tím myslela i manžela. O.K., беру to, a co s tím? Právě, že je srdíčko, nedokáže se odpoutat. A zase, co já s tím?

Dneska na těžký noční dvanáctihodinový šichtě se nám ani náhodou šestkrát nepodařilo nastartovat fabriku, která vyrábí miliardy a drží Babiše nad vodou. Říkám těm chlapečkům tak a tak. Nechtějí slyšet ani za mák. Jó, hardcore tomu rozumí, a co já s tím?

Píšu Ti životní vzkaz. Kámo Jára se v krásném počasí toulá po Doerellově vyhlídce. Mně by i Varhošť stačil: Nevím, co víš a chceš Ty, nakonec, než nás do tý pitomý rakve uloží. To nevím ani já, jen doufám, že to víš Ty, chytrá s vysokým čelem, hustým obočím, snad jen navěky má. Vždycky jsem na Tebe spolíhal, to Ti přiznám. Kdyby tady byla Nina, byla by jiná, byla by to Čína, konec světa by se třás. Jó, kdyby tady byla Nina! A teď přiznání? Bylas to Ty? Proč chlap za bábu ví? Novej Nohavica, celej kámo Milan, než mu probodli břicho, bohužel.

Nina

Dnes v noci jsem ze spaní
křičela Tvoje jméno,
já vím, že nejsi rád,
ale nejde zapomenout,

jak při každém slově
přivíráš víčka.
Prosím, vyslyš mojí zpověď,
už jsme starý na psaníčka...

Zase se mi zrychlil dech. Úžasný, krásný,
nádherný. A tečka. Tomáš promine.

(úryvek z rkp., 2012)

Prozaik, básník a fotograf Václav Steinbach (1953, Litoměřice) pracoval sedmatřicet let jako mistr a teď rád maká jako operátor (dělník). Žije v Litoměřicích. Publikoval v bulletinu Karel Hynek Mácha, literárně-kulturní revue H_aluze, sborníku Sever západ východ. Absolvoval autorská čtení v Knihovně K. H. Máchy a Jemaforu v Litoměřicích, v Jurtě v Rychlebských horách a Crossu v Praze. V současnosti pracuje na dvou rukopisech, *SMS románu* a *Lásce osudové*, z druhého jmenovaného je i úryvek. Ženy, které zaujalo autorovo kuchařské umění, nechtě se ozvou na e-mail karel.khm@seznam.cz. Na věku, vzhledu a mírách nezáleží. Důležité je, aby *zvonečky ladily*.

Zahrada věčnosti

Daniel Janů

Pokračoval jsem po vyšlapané pěšině, když jsem zahlédl siluetu postavy. Objevila se zničehonic u malého keře šípkové růže. Vzprámené větve byly pokryté eliptickými listy s pilovým okrajem a sladce voňavými květy růžové barvy. Postava se natočila ke mně a já se zastavil.

„Zřejmě očekávala, co se bude dít.“

„Kdo jsi?“ nevydržel jsem to.

„Jsem Alhaam,“ odpověděl.

„Znáš tě?“

„Určitě neznáš.“

„Zní to tajemně.“

„Není to tajemné.“

„Kdo teda jsi?“

„Jsem tvůj průvodce.“

„Jaký průvodce?“

„Tvůj průvodce do světa duší.“

„Nerozumím ti, procházím se tady, a ty mi říkáš tohle?“

„Procházíš?“

„Ano!“

„Aha, tak to by ses měl podívat, kde stojíš,“ pobídl mne.

Ohlédl jsem se. Vyšlapaná pěšinka posypaná drobnými kamínky, podél které se do výšky pnuly barevné polní květy. Udivilo mě, že je cítím a vnímám daleko intenzivněji než jindy. Další pohled patřil prostoru pode mnou. Byl to šok. Ulekl jsem se a ustoupil o nějaký kus dozadu.

Kde mám nohy?

Kde mám tělo?

Celé moje já jako by spočívalo v nekonečnu.

„Co se to se mnou děje?“ vyhrkl jsem.

„Co se to s tebou stalo,“ opravil mě – můj průvodce.

„Stále nerozumím.“

„Jsi duše.“

„Já jsem... Aha, už nevím, jak se jmenuji, jak jsem se jmenoval...“

„Jmenoval ses Paul.“

„Kde jsem žil?“

„Žil jsi v Leedsu v Anglii.“

„Tedy můj život byl jen iluze?“

„Svým způsobem ano, ale bylo to skutečné. Všechno je to zkušenost pro tebe jako duši, abys mohl pokračovat dál v jiném těle a získával nové zkušenosti,“ odpověděl.

Stál jsem tam a nevydal ani jednu hlásku. Mlčel jsem a snažil se srovnat v sobě všechny informace, které mi byly před chvílí sděleny. Tedy abych pravdu řekl, byl to jen zlomek toho, co mě ještě čekalo. Neměl jsem ponětí, do čeho jdu, přesto jsem chtěl vědět víc.

„Pokračuj!“ vybídl jsem ho.

„Ty bys chtěl vědět víc o svých životech?“

„Ano, chtěl.“

Průvodce se otočil, následoval jsem ho. Vznášeli jsme se nad krajinou, když se najednou obraz změnil a já viděl pod sebou louky plné barev, divoké květiny a vítr, který rozfoukával poletující kusy trav.

Začínalo mi to být povědomé, když jsem zaslechl jeho hlas.

„Vzpomínáš si?“

„Ano, zřejmě jsem tohle už prožil,“ odpověděl jsem.

Další obraz se ukázal přímo přede mnou. Ocitli jsme se oba v lese, když z houští vyrazil jelen se svou družinou. Majestátné paroží vytyčilo směr a za doprovodu hlasitého funění pokračoval dál. Lekl jsem se. Přesto jsem musel uznat, že to byla úchvatná podívaná, sledovat přesné pohyby zvířecích obyvatel tohoto lesa.

„Vidíš?“ ozval se průvodce.

„Kde?“

„Tady za tebou.“

Otočil jsem se. Stála tam žena a nějaký muž. Když ta sympatická žena najednou promluvila: „Pěkně nás vylekali!“

„Také jste se lekla, paní?“ vyhrkl jsem.

„Neuslyší tě,“ upozornil mě Alhaam.

„Nebo my jsme vylekali je,“ odpověděl muž stojící u její pravice.

Nerozuměl jsem tomu.

„Co to znamená?“ požadoval jsem vysvětlení.

„To jsi ty. Ve svém minulém životě,“ odpověděl.

„Já?“ podivil jsem se a ustoupil stranou, abych si mohl – sám sebe prohlédnout.

„Ano, to jsi ty, Paul.“

„A ona?“

„A ona byla Jenn.“

„Jenn? Krásné jméno.“

Skoro jsem to dořekl, když se Jenn znovu ozvala.

„Bylo to znamení, že už dál nemáme chodit.“

„Proč myslíš?“ ohradil se muž, Paul – já.

„Měla jsem takový pocit.“

„Dobře, vrátíme se zpátky,“ souhlasil a bylo vidět, že jejímu vnitřnímu pocitu věří.

Otočili se a vraceli se zpátky k rozcestí.

„Můžeme jít za nimi,“ pronesl Alhaam, průvodce.

„Jestli je to možné?“

„Je to možné.“

Usmál jsem se a nedočkavě pronásledoval milenecký pár. Pokračovali dál po kamenité cestě, když byli po chvíli osloveni jiným, postarším párem. Po krátkém rozhovoru se oba dva, zase sami, ocitli na ušlapané pěšině směřující k malému jezírku.

Já a průvodce jsme je následovali do světa, který se mi zdál už od prvního pohledu velký, krásný, téměř panenský. A pak se před námi objevil desetimetrový ovál, jenž byl obklopen kapradinami, mladými stromky, křovím a sem tam se mihla vážka nad vodní hladinou. Pohyboval jsem se opatrně za nimi, i když jsem věděl, že mě nemohou zahlédnout ani ucítit. Byl jsem duch – duše, která opustila své fyzické tělo.

Všiml jsem si, že se drží za ruce, a podle jejich lehkého sevření jsem pochopil, že se milují. Mlčeli a jen občas se na sebe letmo podívali. Vyhledli si pařez na okraji levého břehu, tam usedli a sledovali ten hmyzí cirkus kolem.

Sluneční paprsky narážely na vodní hladinu a svěží vítr pak ochlazoval jejich usměvavé tváře.

„Podívej!“ šeptl a ukázal na střed jezírka, kde se zrovna objevila malá stříbrná rybka se zelenými očky na šupinách. Na některých místech byla skoro průhledná.

„Sleduj po pravé straně ten stromek s velkými listy, sedí tam nějaký pták,“ upozornila pro změnu ona jeho.

Opatrně se natočil směrem, kde byl další podivný obyvatel této lesní říše. Hnědý pták s bílými pruhy. Seděl a sledoval okolí, tak jako oni. Vůbec se nenechal jejich přítomností rušit.

„Nevím, co cítí oni, ale já cítím ohromné uvolnění, krásné splynutí s tímto světem,“ přerušil jsem to ticho.

„Cítí to samé, co cítíš ty,“ ozval se Alhaam.

„Jak to?“

„Jsi to přece ty.“

„A ona je – byla?“

„Jenn, tvoje žena.“

„Kdy jsem se oženil?“

„Před rokem.“

„Miloval jsem ji.“

„Otázka?“

„Cítím to.“

„Co ještě cítíš?“ zeptal se.

„Klid, žádný smutek.“

„To je dobře, mohu ti ukázat i jiné tvé životy, než se vrátíš.“

„Vrátím? Kam?“

„No přece domů,“ ukázal směrem k obloze.

„Nebe?“

„My tomu říkáme Hevenai. Je to místo, kde se setkávají všechny duše.“

Zničehonic jsem ucítil opravdový vnitřní klid.

„Vzadu za těmi hustými kapradinami se pohybují nějaké postavičky,“ přerušil nás hlas sympatické Jenn.

„Ty si myslíš...?“

„Hm.“

„To by bylo úžasné...“ Jen to Paul dořekl, pohyb mezi listy kapradin ustal. Jenn posmutněla. Očekávala setkání s něčím, co nikdy nezažila. Jeho ruka ji ubezpečila o tom, že nemusí být smutná. Dalším krásným okamžikem byl nepravdělný let pestrobarevného motýla. Prolétl kolem nich a cestou zpět se posadil Jenn na klobouk. Chvilí tam poseděl a zase odletěl.

Úsměv znovu roztančil její tvář. Jako by příroda věděla, že potřebuje rozesmát, proto jí poslala tohoto barevného krasavce...

„Už je čas,“ zaznělo.

Otočil jsem se na průvodce.

„Už?“

„Čeká nás ještě několik takovýchto momentů.“

Souhlasil jsem s návratem, aniž bych si uvědomil, že přání se plní opravdu rychle. V ten moment jsme se ocitli na široké cestě vedoucí do parku. Dvě kráčející postavy pod námi jsem poznával. Byla to znovu Jenn a... A já jako Paul.

Následoval jsem svého průvodce, který se uchýlil k rozkvetlému keři. Blízko těch dvou. Usmíval se a pozoroval mě.

„Nějaká zkouška?“

„Žádná zkouška, je to jen další zkušenost pro tebe. Volba nového života,“ spustil.

„Nového života?“ překvapilo mě. „Už se připravuji na další život?“

„Ano, plánovači přišli s novou variantou inkarnace a ty se můžeš připravit na setkání s někým, koho jsi v minulosti miloval.“

„Budu si to pamatovat?“

„Co?“

„Ten minulý život.“

„Ne, budeš si pamatovat jen určitou zkušenost.“

„Těším se.“

„To je dobře, tak se uč.“ Ukázal na postavy před námi.

Sice jsem to moc nechápal, ale poslechl jsem a pozoroval mladý pár před sebou.

Jenn se usmívala a on kráčel vedle ní, spokojený výraz tváře hovořil za vše.

„Cítíš to také?“ spustil.

„Ano, cítím,“ odvětila.

„Ten pocit už jsem zažil.“

„Ano, mluvil jsi o něm. Dnes je to ale jiné, že?“

„Ano, je to jiné – jemnější...“

„Cítíš to jemné šimrání na ramenou, Paule?“

„Ano cítím. Vylekalo mne to, ale už jsem klidný...“

„To je dobře. Cítím to také. Něco nás tlačí vpřed.“

Ve tváři měla výraz nadšení a očekávané radosti.

„Je to krása, Paule. Je to nekonečný prostor kouzel,“ podotkla a ukázala na strom, který byl tak zvláště zakroucený.

„Před námi se rozprostíral nový svět.“

„Nový barevný svět.“

Pokračovali jsme dál barevným prostředím.

„Je to jak část toho mého snu,“ ozvala se Jenn.

Mnoho pestrých rostlin, okouzující květy a jejich příjemná vůně. Poletující spousta motýlů kolem. Prostě neskutečná krása. Jenn se usmála a sevřela jeho ruku. I já jako duše jsem cítil, jak je šťastná, jak prožívá každý okamžik nově příchodích momentů. Jejich další pohledy směřovaly ke korunám stromů. Listy se pohupovaly na větvích a mnohdy to vypadalo, jako by se chtěly vznést. Vznést až k modré obloze, která bez jediného mráčku byla zcela čistá.

„Zkus se podívat zespodu!“

Pohled do koruny stromu zdola byl naprosto uchvacující. Na ty cesty mezi klikatými větvemi a listy, které slabý vánek nakláněl ze strany na stranu.

„Úžasná podívaná.“

„A podívej támhle!“ upozornila na hnízdo mezi větvemi.

Bylo to malé hnízdo, z něhož vykukovaly dvě hlavičky s malými zobáčky. Mláďata se drala ven, jako by chtěla poznat svět. Přílet matky a její štěbetání však jejich snažení zastavilo.

Uvědomil jsem si, že vidět a slyšet to, co jiní nevidí a ani neslyší, je možné v ten okamžik, kdy splyneme s přírodou a budeme ji brát jako nádherný dar, kterým nás matka Země obdarovala, nikoliv jako samozřejmost, která k nám patří. Chovat se k ní s úctou a milovat ji tak, jako ona miluje nás. Vnímat tu vitální energii, kterou nás naplňuje. Přivonět si ke květinám nebo si sáhnout na stromy a poslouchat, jak nám šeptají, jak se mají. Naslouchat zpěvu ptáků, harmoniím různých zvuků sahajících až za hranice našeho chápání.

Dnešní den oba prožívali s radostí a vděčností. Procházeli se tímto „rájem“ a užívali si každý okamžik, který jim byl nabídnut. Procházeli celým parkem a já se svým průvodcem jsme šli za nimi.

Byl to jeden z nejkrásnějších dnů mého života, pomyslel jsem si.

„Ano, to byl,“ ozval se průvodce.

„Budeme je následovat?“ zeptal jsem se.

„Ne.“

„Kam se tedy přesuneme?“

„K další tvé zkušenosti.“

„A to bude?“

„To bude – tady.“

V ten okamžik jsme se ocitli v jiném prostoru, v úplně jiném světě. Potkával jsem hvězdy modrobílé, oranžové, červené i cefeidy, co mění v čase svou jasnost, jsou proměnné. Potkával jsem hvězdy rotující, neutronové i protohvězdy ve tmavém plynochovém mračnu, Pollux, Deneb – obří hvězdy. Potkával jsem hvězdy, ty nejžhavější a nejchladnější, hvězdokupy a pulsary v mlhovinách na místech nejtemnějších.

Přes Orlí mlhovinu dál...

(Zahrada věčnosti, 2013)

Daniel Janů (1970, Most) píše prózu i poezii, kterou vydává sám v limitovaných edicích. Novela *Zahrada věčnosti* vyšla krátce po loni vydané novele *Kouzelná zahrada*. Hudební recenze, články a rozhovory publikuje autor na blogu hardmusicbase.cz pod přezdívkou powerhome. Je členem redakce portálu www.ousteckejswjet.cz. Autora kontaktujte na e-mailu DAN.VOIVOD@seznam.cz.

Doporučujeme

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích

15. 2.–7. 4.
Gotické umění na Ústecku

19. 4.–2. 6
Ilja Bílek a Luba Bakičová
Sklo-novány

24. 5.–1. 9
Jiří Seifert
Sochy na parkánu galerie

12. 6.–4. 8.
Aleš Lamr
Nebeská setba v bývalém jezuitském kostele Žvěstování Panně Marii

21. 6.–22. 9.
Hudba ve výtvarném umění

www.galerie-ltm.cz

Oblastní muzeum v Litoměřicích

15. 3.–30. 6.
Egyptologie
Úspěchy české vědy objektivem
Martina Frouze

9. 7.–22. 9.
Pozdrav z Litoměřic
Staré pohlednice Litoměřicka

11. 4.
**Přírodovědná vycházka
ke Dni Země**
V brzkém jarním období vyrazíme k Labi za časnou jarní flórou a zapojíme se do botanického mapování Českého středohoří. Mimo jiné budeme hledat vzácný druh dymnivky, který na jiných lokalitách středohoří nenajdeme. Výpravu povede odborný kurátor přírodovědných sbírek litoměřického muzea. Sraz v 15 hodin u vstupu do Oblastního muzea v Litoměřicích, Mírové náměstí 171/40

16. 5.
**Přírodovědný odpolední výlet
na Satan u Žitenic**
Společně se vydáme na evropsky významnou lokalitu Satan u Žitenic, kde budeme moci obdivovat mimořádnou druhovou bohatost teplomilného lesního porostu i přilehlé Bílé stráně s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin včetně orchidejí. Pojedeme autobusem směr Skalce, který odjíždí v 15:38 z autobusového nádraží v Litoměřicích, výlet zahájíme v 15:50 na zastávce Žitenice, Močidla a půjdeme přes vrch Satan do Litoměřic.

Hospoda u letního kina

Litoměřický kořen
(Please The Trees & Elpida,
Pší vojáci, Už jsme doma,
Wattican Punk Ballet /RU/,
Echt!, Trabant, Vobezdud,
Biorchestr...)

www.modryznebe.cz

Multifunkční prostor Oka-mžik

**Ukradené dětství: dětská práce
očima čtyř českých fotografek**
Rozvojovka (Člověk v tísni) uvádí výstavu, kterou nafotily čtyři známé české fotografky *Alžběta Jungrová, Jarmila Štuková, Markéta Kutilová a Lenka Kličperová*. Fotografie zachycují život pracujících dětí, s nimiž se autorky setkaly při svých cestách po Africe, Asii a v dalších rozvojových zemích. Kontaktní osoba Lenka Pizúrová

Lenocka.P@seznam.cz